

ՐԱՅԵՐԻՍԱ

RAHNUMA

Telephone: Ashland 1461

A BI WEEKLY PAPER

Annual Subscription \$3.00

Published by H. K. Krikorian, 180 Lexington Ave., New York, N. Y.

Entered as second-class matter August 15, 1924, at the Post Office at New York, N. Y. Under the Act of March 3, 1879.

Vol. XXI, No. 3, February 1, 1930

Ճիւղ 12, Նո. 3, Փետրվար 1, 1930

ՊԷՆՏ Ի ՄԱՆՍՈՒՍԼԱՐ

ԷՎՎԷԼԱ ՆԵ՞Ր

Օգրեանոստա պէօյիւք Թիքանիք վարորդներն պարժմասը միւնասէպէթիլէ, «Էվվէլա գաւորնլար» Թապիրի հէր քէսին աղզընտա խտի: Օլ սէնէտէ Իսթանպուլտա Ամէրիկան մէքթէպինին իմթիհան գիյնէթինտէ իրատ ք նութգ էտէրքէն մէգքիւր Թապիրի գիքը իլէ անը Թաւէպէյէ Թապսիյէ էյլէտիմ: Խըտմէթտէն սոնրա մէքթէպին Թիւրք մուալլիմի պանա կէլիպ, «Էֆէնտի, տէտիքլէրին կիւզէլ խտի, ամամ չու՝ Գատընլար էվվէլ, հագգընտա տէտիյին պէնճէ տէլի տէյլ տիր: Էօյլէ պիր սըրատա պէն օլսամ, Էանըմտաքի վալիտէմ պիլէ օլսա, վալլահի գալըղա էվվէլա պէն սըչրարըտըմ: Էվվէլ պէն: Նէֆս հէր շէյտէն էվվէլ տիր» տէտի:

Պիր սըրատա պիր Էրմէնի կէնճ իլէ գօնուշուր իքէն տին վէ քիլիսէ մէսէլէսի մէյտանա կէլտիյինտէ, օ՝ «Պէնիմ տինիմ տէ, քիլիսէմ տէ, Ալլահըմ տա միլլէթիմ տիր» տէտի: Օ՝ պիր յեղափոխական խտի:

Պաղալարտան քիմի, «Էվվէլա փարա», «Էվվէլա պէնիմ րահաթըմ», «Էվվէլա պէնիմ փրօկրամըմ» վէ սաիրէ տէրլէր:

Յիսուս իսէ, «Էվվէլա Ալլահըն մէլէքիւթիւ վէ անըն սալահը» տէտի:

«Էվվէլա»նըն իքի մանասը վար տըր. պիր վագթճա էվվէլ, տիկէրի մանա վէ գըյմէթճէ էվվէլ տէմէք տիր: Պիր կէնճ պու կիւն մէքթէպտէ Թահսիլ իլէ օլըրաշըյօր. պուշտա մագսէտի խասթալարա չիֆա վէրմէք, Էախօտ փարա գաղանմագ տըր: Թահսիլ վագթճա էվվէլ

տիր, մագսէտի գըյմէթճէ էվվէլ տիր: Պաղէն պու իքի մանա Թէֆրիգ էտիրմէգ: Պիր առէմ պու կիւն վագթընը վէ պիւթիւն վագթընը փարա գաղանմագա վէրիր, գանն էտէրսին քի էն իլք շէյ փարա տըր, լաքին օլ առէմ փարալը պիր մագսէտ իչիւն գաղանըյօր, օլ մագսէտ փարատան գըյմէթլի տիր, վէ փարալա գըյմէթ վէրէն օլ մագսէտ տիր:

Յիսուս, «Էվվէլա Ալլահըն մէլէքիւթիւ» տէյօրսա «Հայաթընըղտա էն Էիւքսէք գըյմէթ վէ էն պէօյիւք մագսէտ տէյու Մէլէքիւթ Ուլլահը իթթիլաղ էտինիգ» տէմէք իսթէյօր: Հայաթ իչիւն նէֆս, Էա ճէսէտի վէ Ֆէրտի իհթիյաճաթ, սէնին միլլէթին վէ միլլէթինին իհթիյաճաթը տար մագսէտլէր տիր: Անլէրէ Փաիգ օլան վէ անլէրի իհթա էտէն տահա Էիւքսէք վէ տահա վասի պիր մագսէտ վար, հայաթը անա վագֆ ու Թախսի էթմէքլէ տահա տա պիր հայաթա մալիք օլապիլիլ իգ: Ալլահըն մէլէքիւթիւ վէ անըն սալահը:

Ալլահ պու ալէմտէ, հաթթա սէնին վէ պէնիմ հայաթընըղտա պու կիւն իչլէյօր վէ անըն պու իչի միւնֆէրիտ վէ «Շէօյլէ պէօյլէ» պիր իշտէյիլ, իլլա պիր մէլէքիւթ տիր, պիւթիւն պէշէրիյէթի վէ պէշէրիյէթին պիւթիւն հայաթընը իհթիլա էտէն պիր մէլէքիւթ տիր: Սէն վէ պէն անըն իչիւն մէվճուտըղ, օլ մէլէքիւթէ իշթիլաք էթմէք իւզրէ մէվճուտըղ: Պու իսէ մէվճուտիյէթիմիգէ զայէթ վասի պիր մանա վէ գըյմէթ վէրիր: Իմտի վագթճա՝ էվվէլա նէ իլէ մէշղուլ օլուրսանըղ օլուրըղ: Էլպիսէ՝ մի, էքմէք մի, փարա՝ մը թէտարիք էտէճէքսինիղ, էտինիգ: Անճագ գըյմէթճէ՝ էվվէլա Ալլահըն

մէլէքիւթիւնիւ արայընը: Փարայը, սըհէթի, վէ հայաթը Ալլահըն մէլէքիւթիւնէ վէ անըն սալահընա խըտմէթ էթալիւրէճէքսինիզ: Լաքին է-յէր էլպիսէնիզէ, եա փարանըզա, եա շախսի մէնֆաաթընըզա, Ալլահըն մէլէքիւթիւնիւ վէ անըն սալահընը Ֆէտա էտէրսէնիզ եանըշ է-տէր սինիզ: Գըյմէթճէ էվվէլի, վազթճա էվ-վէլէ Ֆէտա էթմէյինիզ:

Գըյմէթճէ էվվէլի վազթճա էվվէլէ Ֆէտա էտէրսէնիզ, հայաթըն գըյմէթինի գայ էտէր-սինիզ վէ հայաթընըզտա սիզէ տէյէրլի պիր շէյ գալմազ: Լաքին գըյմէթճէ էվվէլէ սատըզ գա-լըր իսէնիզ տիկէր շէլէր սիզէ գամմ օլունա-ճազ տըր: Ալլահըն մէլէքիւթիւնէ սիթիզընը-ղընը, պու սիթիզընըզ քեաղըտընը հըֆօզ էթ, պու մէլէքիւթիւն իմթիյազլարը սէնին տիր:

Թիւրքէրին վէ ումում Իսլամլարըն գուլ-լանտըղը պիր թապիր վար տըր, «էվվէլ Ալլա» տէրլէր: Պուըն տէրլէր վէ հէր նէվ քէթիւ-լիւյիւ իրթիքեապ էտէրլէր: Հաթթա գանն է-տէրսին քի անլէրին պու թագրիւրլէրի հէր նէվ կիւնահըն ճէզասընտան քէնտիլէրի իսլաա էթ-մէյէ քեաֆի տիր: Տէրվիշլէր հէր կիւն, «Ալ-լահ, Ալլահ» տէրլէր, լաքին էինէ հաքի առէմ-լէր տիրլէր, տիւնեայա պիր խայրլարը օլմազ: Քէզալիք ճընաւորլար խալվէթլէրէ չէքիւլպ, կէճէ կիւնտիւզ Ալլահը տիւշիւնիւրլէր, լաքին պու շէյ անլէրին հայաթընը կիւզէլէնտիրմէզ, տարալտըր:

Փագաթ, էվվէլա Ալլահըն մէլէքիւթիւնիւ վէ Անըն սալահընը արայան քիմսէ, պուըն ի-լէ քէնտի հայաթընըն հէր պիր տալիւթսինի եիւք սէլտիր, հայաթըն հէր պիր Ֆիլիինի գըյմէթ-լէնտիրիր: Օ փարա գազանըր սալահ վէ մէլէ-քիւթ իշիւն, օ՝ իւմ թահսիլ էտէր սալահ իլէ վէ Մէլէքիւթ իշիւն, օ միւզայազա չէքէր, սա-լահ իլէ վէ Մէլէքիւթ իշիւն, օ՝ Փագիւր օլուր, սալահ իլէ վէ Մէլէքիւթ իշիւն: Օ՝ հայաթը-նըն հէր պիր ատըմընտա պու կիւնիւն խըտմէ-թինէ պիւթիւն գալպտէն սարըլըպ իշիւր, լա-քին օլ հիսս իլէ քի քէնտիսի պէօյիւք հաշմէթ-լէ պիր մէլէքիւթիւն սիթիզընը տըր վէ անըն սալահը իլէ տիւնեայը ճէլալլանտըրմազ ու-մուրը իլէ միւքէլէֆ տիր: Անըն Ֆէրաի փրօկ-րամլարը, անըն աիլէ հայաթը, անըն միլլի հայաթը, անըն սէրվէթի, անըն քէյֆ վէ սաա-տէթի, քէտէր վէ կէօգեաշըլարը, անըն մու-վաֆֆապիլէթ վէ մաղլուպիլէթլէրի օլ մէլէ-

քիւթա խըտմէթ էտէր վէ Ալլահըն սալահընը իլ հար էտէր:

Էվվէլա, եանի մանա վէ գըյմէթճէ էվվէլա, Ալլահըն մէլէքիւթիւնիւ վէ անըն սալահընը ա-րար վէ տիկէր ճիւմլէ խայրլարըն պուընա գամմ օլունաճաղընա էմին օլուր:

Նէ՝ գըյմէթլի պիր հայաթ, նէ՝ վասի պիր հայաթ, նէ՝ միւպարէք պիր հայաթ:

Յ. Գ. Գ.

ՓԱՓԱ ՀԱՋՐԷԹԼԷՐԻՆԻՆ ԿՈՆԴԱԿԸ

Պու եազընլարտա փափա հազրէթլէրի պիր կոնդակ նէշը էյլէյիպ, չօճուզլարըն թալիմ ու թէրպիլէսինէ տալի քէնտի ճէմաաթընա պա-զը թէնպիհաթտա պուլունմուշ տըր: Նիւ Յօրժ թայմզ կազէթասը կէչէն կիրակի պու կոնդա-կըն եէքիւնիւնիւն թէրճէմէսինի նէշը էյլէտի: 20,000 քէլիմէտէն իպարէթ օլան պու թահրի-րաթ Գաթթիլէրլին քէնտի էվլատլարընը Գա-թթիլէ օլմայան մէքթէպլէրինէ կէօնտէրմէսի-նի թագպիւհ վէ անճազ Գաթթիլէք մէքթէպլէրի-նէ կէօնտէրմէլէրինի թէնպիհ էտիյօր:

Չօճուզլարըն թալիմ ու թէրպիլէսինտէ ռուհանի վէ տիւնի ունսուրըն էհէմմիլէթլինի վէ քիլիսէնին պու թէրպիլէյի վէրմէյէ իզթի-տար վէ քեամիլ սէլահիլէթէ Ալլահ թարաֆըն-տան եալընըզ փափալի քիլիսէնին մալիք իտի-յինի վէ քիլիսէնին պու վազիֆէյի իֆա էմրին-տէ եանըլմազ միւրշիտ իտիլինի թէլէքիտ էտէ-րէք Գաթթիլէք վալիտէյին քէնտի էվլատլարը-նը քիլիսէ մէքթէպլէրինտէն եանի Գաթթիլէք մէք թէպլէրտէն պաշգա միւքսսէսէլէրէ կէօնտէր-մէլէրինին պէօյիւք պիր խաթա վէ էվլատլա-րընա գարշը պէօյիւք պիր հազգսըլըզ օլուր-ղընը կէօնթէրմէյէ չալըշըյօր:

Պու պահստա փափա հազրէթլէրի փէք ման թըզի վէ փէք ճիտտի կէօրիւնիւյօր: Էկէր իտ-տիա էթտիլի կիպի փափա հազրէթլէրի պէչէ-րիյէթլին տիւնի թալիմի իշիւն Ալլահ թարաֆըն տան ռու ի զէմինտէ եէկեանէ վէ եանըլմազ վէ-քիլ տէյու թային օլունմուշ պիր բէիս թանը-յաճազ իսէք անըն պու իտտիալարը հազգլը սայըլա պիլիւր: Լաքին կէլ կէօրէլիմ քի փա-փալի քիլիսէնին պու ազիտէսի քէնտիլէրտէն մատա պիւթիւն պէչէրիլէթ թարաֆընտան բէտա էտիլիր: Վէ փափա հազրէթլէրինին նէ պու իտտիասը իշիւն Գիթապ ը Մուլատտէստէն

եւս պաշգաւ կէօնէ հազիգի պիր հիւճճէթի վար, նէ տէ փափաւիլիյին թարիսի անըն եանըմազ պիր միւրչիտ օլտըղընը իսպաթ էտէր:

Չօճուղարըն թալիմ ու թէրպիյէսինտէ ախ լազի վէ տինի ունսուրըն պէօյիւք էհէմմիյէթի օլտուղու սահիւ տիր: Վէ պուռտա վալիտէյ-նին վէ Բիլիսէնին մէսուլիյէթի պուլունտըղը տա գապուլ օլունմալը տըր: Լաքին պու սէպէպ տէն չօճուղըն թէրպիյէսինն հէր պիր տաիրէսի քիլիսէյէ ախտ օլտըղը վէ տինեատա քիլիսէնին եալընըզ Փափաւիլ քիլիսէ օլտըղը վէ Փափաւիլ քիլիսէ հէր նէ թալիմ էտէրսէ պուռտա գաթիէն եանըմազ օլտըղը պուռլար սահիւ տէյիլ տիր: Չօճուղըն թէրպիյէսի եալընըզ վալիտէյնին վէ քիլիսէսինն ախտ պիր շէյ տէյիլ, հէյէթ ի իճթիմարիյէնին վէ տէվլէթին տէ անտէ մէնֆաթը վար տըր: Վէ քիլիսէնին քէնտի ագախտ վէ տինի թալիմաթը տաիրէսինտէ սէլահիյէթտար օլմասը, մալիմաթըն տիկէր տաիրէյէրինտէ տէ սէլահիյէթտար օլտըղընը իճապ էթմէզ: Գաթօլիք քիլիսէսի Կալիլիոսա տինեանըն տէճմէզ օլտըղընը ճէպրէն թագրիթ էթտիրտիյինտէ վէ պաշգաւ սըրալարտա քիլիսէնին ֆէննի տաիրէտէ եանըմազ պիր միւրչիտ օլմատըղը զահիր օլտու: Բիլիսէյէ վէ տինն ախտ մէսէյէյէրտէ տէ եանըմազ պիր միւրչիտ օլմատըղընը թարիսի պիգէ իսպաթ էտիր:

Պու կիւն Մ. Ամէրիգա կիպի ճիւմհիւրիյէթըն միլլի մէքթէպլէրին գըմէթիին ինքեար օլունմազ պիր սուրէթտէ վէ ամէլի եօլտա իսպաթ էթմիշ օլտըղարըն հալտա պիլ Փարզ Ամէրիգանըն Գաթօլիք էհալիսինին միլլի մէքթէպլէրտէն ճիւմէ չօճուղարընը չէքմէք իսթէմէյէճէքլէրի պէտիհի տիր:

Միլլի վէ ումումի մէքթէպլէր քիլիսէյէրին քէնտի էվլատարընա տինի վէ ախլազի թէրպիյէ վէրմէյէրինն մանի տէյիլ տիր:

Վազասա Փափա հազրէթլէրի Փափաւիլ քիլիսէնին եէկեանէ հազիգի քիլիսէ օլտըղընը վէ քէնտիին եանըմազ պիր միւրչիտ օլտըղընը իտտիատա տէվամ էթմէքտէ վէ Փրօթէսթանըղըն գէվալ պուլմագտա օլտըղընը իտտիա էթմէքտէ հուրը տըր, վէ լաքին տիկէր Բրիսթիան քիլիսէյէր տէ Բրիսթիան քիլիսէսի օլտըղարընա ինսնըրլար վէ Փրօթէսթանըղ տալիմ թէրագըր էտէն մէսէյէքինտէ տէվամ էտէճէք տիր:

Պու միւնասէպլէր չու կէչէն հաֆթատա

Թալիմտա կէօրիւլէն չու խապէր տախի շայանը տիգգաթ տըր:

Նիւ Եօրըն Գաթօլիք քիլիսէյէրինն պաշէրիսի Գարտինալ Հէյզ Րօմատան ալտէթ էթմէք իւզրէ իքէն քէնտի էմրի իլէ Նիւ Եօրըն 441 քիլիսէյէրինն պիր շըջարեհալան կէօնտէրիպ անլէրտէն թալէպ էյլէմիշ տիր քի Յունվ. 19տան Յունվ. 25է տէք ճիւմէ քիլիսէ ագալարը (իքի միլիօն գատար նուֆուս) միլթթէֆիլէն տուա էտիպ զայր ի Գաթօլիքլէրին Գաթօլիք քիլիսէսինն ալտէթ էթմէյէրին իսթիթ համ էյլէսինլէր: Վէ Եօրըն Շարգտա պուլունան Շարգի քիլիսէյէրին եանի Րում, էրմէնի վէ սաիր քիլիսէյէրին կէրի Գաթօլիք քիլիսէսի աղըրընա ալտէթ էթմէյէրի իչիւն օրուճ վէ ապաշխարանք իլէ նիյազ էթմէյէրի տէ թալսիյէ էտիլմիշ տիր:

Գաթօլիքլէր, Գաթօլիք քիլիսէսինն եէկեանէ հազիգի քիլիսէ վէ պիլթիւն տինեանըն եանըմազ միւրչիտի սալտըղարըն հալտա, պու եօլտա իպրազ էթտիլէրի շէվզ ու զայրէթ շայանը թահսին տիր: Լաքին նէ Գաթօլիք քիլիսէսի ըր ի գէմինտէ եէկեանէ հազիգի քիլիսէնն տէ պէշէրիյէթին եանըմազ միւրչիտի օլմատըղը իչիւն նէ Բրիսթիան միլլէթլէր քէնտի միլլի մէքթէպլէրինն իտարէսինի Գաթօլիք քիլիսէնին եէտինն թէսլիմ էտէճէքլէր տիր, նէ տէ զայր ի Գաթօլիք օլան քիլիսէյէր Գաթօլիք քիլիսէսինն աղուշընա ալտէթ էտէճէքլէր տիր:

Անճագ տիկէր Բրիսթիան քիլիսէյէրինն տէ Փափաւիլիյին պու շէվզ ու զայրէթինտէն տէրս ալարագ քէնտիլէր տախի քէնտի տալէթլէրինն լայրզ օլան իճրաաթտա պուլունուրլարսա էյի էտէրլէր:

Յ. Գ. Գ.

ԵՖՆԻ ԹԵՂՃԻՐ

Թիւրքիանըն պազը քէօլէյէրինտէ գալմըզ օլան պիր գաշ պին էրմէնիլէր օրալարտա փէք փէրիշան հալտա եաշայրպ կէչիմէքտէ իտիլէր: Պու եազընլարտա Թիւրք հիւքիմէթի պուռլարըն տա մէմլէքէթի թէրք էթմէյէրինն էմր էյլէմիշ տիր:

Պունլարըն քէնտի օլանլարընը պէրապէր կէօթիւրմէսինն միւսաատէ էտիլմէտիքտէն մատա, անլէրի ուճուզ Ֆիյաթլէ սաթմալարը տա իմքեանըզ օլմուշ, վէ փէրիփէրիշան պու:

գըշ մէջսիմինտէ եօլա տիւշմէյէ վէ Սիւրիայա տօղրու հիճրէթ էթմէյէ մէճպուր օլմուշար տըր :

Պու մուհաճիրէրին տիւշար օլտըղը ֆէլա-քէթլէր կաղէթալարտա թարիֆ էտիլէյօր քի 1915 մուհաճէրաթընըն ճիկէրսուղ աճվալընը իխթար տիյօրլար : Պիւր գաֆլէ Այնթապ հու-տուտընա եէթիշտիքտէ անլէրտէն 11ինի Սամ գարիյէսի էհալիսի թէլէֆ էթմիշլէր տիւր : Պաշ գա պիւր գաֆլէ կէլիւրքէն եօլտա չէթէլէր թա-րաֆընտան սօյուլտուգլարընտան արապաճը-նըն փարասընը թէտիյէ էտէմէմիշլէր , իմտի ա-րապաճը անլէրին պիւր եաթաղընը վէ 18 եաշըն-տա պիւր գըղլարընը արւալ կիթմիշ տիւր : Կէլէն-լէր տէ աճ վէ իւրեան պու գըշ մէջսիմինտէ սօ-ղուգտան վէ իլլէթլէրտէն թէլէֆ օլմագտա տըրլար :

Պու մուհաճիրէրէ եարտըմ էթմէք իշիւն պիւր հէյէթ Փարիզտէ Գ . Նորատունկեան էֆէն-տիւնին րէյասէթի թահթընտա թէշթիլ օլուն-մուշ , Սիւրիատա պիւր հէյէթ վեհ . Կաթողի-կոսըն իտարէսի ալթընտա թէշթիլ օլունմուշ , քէզալիք Պէյրուէթտա տա պաղը կէնճլէր պիւր հէ-յէթ թէշթիլ էթմիշլէր տիւր : Բարեգործական տախի տէհհալ 450 ինկիւղ լիւրասը կէօնտէրմիշ տիւր :

Պիւր չիւպհէ պու պապտա Ամէրիգա էր-մէնիլէրինին տէ իֆա էտէճէք վաղիֆէլէրի վար տըր : Վէ էկէր աճվալ անլէրին նաղարընա միւ-նասիպ պիւր թարգտա արգ օլունտա պու միւհ-թաճ պիւրաքէ միլլէթաաշլարըմըգա պուրատան էպէյի պիւր մուսվէնէթ եէթիշտիլէպիլիւր :

Հ . Բ . Ը . Միուլթիւն թարաֆընտան կէօն-տէրիլէն պիւր «Կոչ» պու եէնի իհթիյաճը զիքը իլլէ իլալէ էտիյօր քի ,

«Պիւր չիւպհէ պիւր Ամերիկահալար տախի պու ինսանիյէթփէրվէր վէ միլլէթփէրվէր իշէ մուսվէնէթիմիլի կէօնտէրմէյէ սայ էտէճէ-յիլ : Իմտի պու գաղուլթըն ճիւմլէ ազալարընը պու եէնի իանէյէ իշթիւրաք էթմէյէ տալլէթ է-տէրիլ : Պու միւհթաճիյնին սայըսը էլան 4000է եէթիշմիշ տիւր : Խուսուսա պիւղիմ ճիւմլէ թէշ-քիլաթլարըմըղըն , էղ ճիւմլէ , եկեղեցական , բարեխիւրական , հայրենակցական վէ սաիւրէ թէշ-քիլաթլարըն , պու պապտա մուսվէնէթէ սէխա-վէթլէ վէ սէրիէն շիթապ էյլէմէլէրինին վաղ-թը տըր : Ունուլթմայալըմ քի պունը իհմալ էթ-տիլիմիլ հէր կիւն գըյմէթլի հայաթլարըն գա-յաթը տէմէք տիւր :

Իանէ էտէնլէրին ֆիհրիթի զաղէթալար-տա նէշլ օլունհաճագ տըր :

Ատեմապետ ԱՐՇԱԿ ԳԱՐԱԿԵՕԶԵԱՆ

Ատեմապիւր Ա . Յ . ԹԻՐԵԱՔԵԱՆ

Գամապահ Յ . ԿԻՒԼՊԷՆԿԵԱՆ

Գանճապահըն էտրէսի շու տըր .—

H. Gulbenkian, 225 Fifth Ave., New York, N. Y.»

Իւմիտ էտէր իղ գարիյունըմըգ պու «Կոչ» մուհապէթլէ վէ սէխալէթլէ իճապէթ էտէ-ճէլէր տիւր :

Յ . Գ . Կ .

ՐՈՒՀԱՆԻ ՀԱՅԱԹ

ԱԼԼԱՀԸ ՊԻՄԵՆԻՆ ԵՕԼԼԱՐԸ

Ալլահը պիւրմէնին պիւր եօլու պաշգալարըն սէօղլէրինէ ինանմագ տըր : Ալլահը կէօր-տիւրլէրինէ վէ անըն մէվճուտիյէթինի պիւրթիլէրինէ էմին օլանլար պիւր անըն հազգընտա սէօյլէրլէր վէ պիւր անլէրին սէօգ-լէրինէ ինանըր պիւր տէ էօյլէ տիւշիւնիւր իղ : Նիշլէր՝ Բիթապ ը Մուգատտէս , եախօտ փէյ-ղամպէրլէր , եախօտ վալիտէյն եա մուսլիմէ-րինին սէօղլէրլէր Ալլահըն մէվճուտիյէթինէ ինանըրլար :

Ալլահը պիւրմէնին պաշգա պիւր եօլու միւ-թալէա տըր : Ատէմլէր ֆէլսէֆի եախօտ ման-թըգի եօլտա տիւշիւնիւպ , սէպէպ էսէր , եախօտ մագսէտ վէ միւթապաղաթ վէ էմսալի միւթա-լէա եօլարըլլա Ալլահըն մէվճուտիյէթինէ գա-նի օլուրլար :

Ալլահը պիւրմէնին պիւր եօլու տա , թէճրի-պէ ի գաթիյէ տիւր : Ատէմ քէնտի հայաթընա ալաղատար մէսէլլէր իլլէ օլրաշլըր : Եա քէն-տի հայաթընտան մէմնուն գալմագ , եա պա-շընա կէլէն ֆէլաքէթլէրտէ պիւր մանա կէօր-մէղ վէ պիւր եօլ իլլէ օլ կէօրիւնմէղ Հուգուրտան պու սիւալլարընա գանաաթպախշ ճէվապ ա-լըր : Եախօտ տէրուհինտէ պիւր թաղըմ եիւքիք իտէալլար վէ հասրէթլէր հասըլ օլուր վէ օլ Հուգուրտա պունլարըն իգնա էտիլտիյինի հիսս էտէր , չէօյլէ քի քէնտիին հագիլի ատէմլի-յինին մանասընը Ալլահտա պուլուր : Պու սու-րէթլէ Ալլահըն մէվճուտիյէթի քէնտիին մէվ-ճուտիյէթի իլլէ ալաղատար պիւր հաղիպաթ օ-լուր : Պու մալիւմաթ թէճրիպէ ի գաթիյէ իլլէ թահսիլ էտիլմիշ օլտըղընտան գըյմէթլի օլուր :

Յովհաննէս Աւետարանեան իսմինտէ

Թիւրքոյն տէօնմէ պիր Գրիսթիան վար ըտը, քէզալիք Իզմիրլի իքի տէրվիչ տէ Գրիսթիան օլմուշ Ալմանիայա կէջմիշլէր իտի: Պիր կիւն Ալմանիատա Աւետարանեան իլէ գօնուշուր ի- քէն անտէն պու իքի եէնի Գրիսթիանլար ի- չիւն սիւալ էյլէտիմ իսէ, օ՝ ճէվապէն, «Պէն Մէսիհի, կիւնաշլարըմ աֆվ էթտիյի իչիւն պուլտում: Օնլար Ֆէլսէֆի միւթալալար իլէ պուլտումլար: Պէն կիւնաշլար օլտըղըմ հիսս էտիպ, Ինճիլի օգուտողումտա Մէսիհին թաղ- տիմ էթտիյի աֆվը ալտըմ, վէ պու սէպէպտէն օ պանա սէվկիւլիւ տիր: Պուշլարըն օ նէվ պիր թէճրիպէսի օլմամըշ տըր» տէտի: Ֆիլվազը տա կիտիպ օլ իքի տէրվիչլէրլէ գօնուշտողումտա կէօրտիւմ քի, տիւշար օլտըղլարը պազը աշվալ նէթիճէսինտէ, օլ Ֆէլսէֆի մալիւմաթը դայ էթմիշլէր վէ շիւպէլէր իչինտէ չապալայօր- լար իտի: Աւետարանեան իսէ հէր նէվ միւղա- յազա արասընտա թա սօնունա դատար Գրիս- տոսա սատըզ պուլունտու:

Իման իզրարլարը պիղէ կէջմիշ ասրլար- տան դալմա միւրասլար տըրլար: Անլէրէ օլան իմանըմզ պաշգալարըն շէհատէթի իւզէրինէ միւլէսսէս տիր: Լաքին պիղիմ շախսի իմանըմզ պիղիմ թէճրիպէ ի զաթիյէմիղ իւզէրինէ միւ- էսսէս օլուր իսէ, պու իման պիղիմ մէվճուտի- յէթիմիղ վէ հայաթըմզ իլէ եօղրուլմուշ օլտը- ղընտան դօլայ դօլայ սարսըլմազ:

Պու կիւն Գրիսթիան քիլիսէսինէ լազըմ օ- լան իման տիկէրլէրին շէհատէթի իւզէրինէ միւ- էսսէս օլան իմանտան գիյատէ, շախսի թէճրիւ- պէմիղ իւզէրինէ միւլէսսէս իման տըր:

Պազըլար՝ «Ալիմլէր Ալլահըն մէվճուտիյէ- թինէ ինանըյօ՞ր մը» տէյու սիւալ էտիպ, էյէր, «էվիլէթ» տէյու ճէվապ վէրիլիւր վէ պիր դաշ միսալ տա զիքը էտիլիւր իսէ, գանի օլուպ սէս- լէրինի քէսէրլէր: Լաքին պաշգա պիրի կէլիպ, «Խայր, Ֆիլան Ֆիլան ալիմլէր Ալլահըն մէվ- ճուտիյէթինէ ինանմազլար» տէր իսէ, իման- լարը սարսըլըր:

Լաքին Յիսուսըն չօլ կէօղլէրինի աշտըղը քէօր, «Պիր շէյ պիլիլիմ քի՝ պէն քէօր իտիմ, չիմտի կէօրիւյօրըմ» տէտի: Քէզալիք կիւնաշ- քեար իքէն չիմտի Գրիստոսըն խէլասըլյա աֆ- վա նաիլ օլանլար, իմիտսիղ իքէն իմիտէ մա- լիք օլանլար, Փէնա տտէթլէրէ էսիւր իքէն Ին- ճիլին միւթալէսիլէ անլէրտէն ազատ օլանլար թէճրիպէ ի զաթիյէտէն հասըլ օլան իմանա մա

լիք օլանլար, օլ քէօր կիպի իթմինան ը գալիլ իլէ, «Պէն պիլիլիմ», տէյէպիլիլէր:

Պիր ՄէնՅի ՎԱԼԶԼՄԸԶԸՆ ՄԵՔԹՈՒՊԸՆՏԱՆ

«Պու պէյապան եէրտէ էկէր տօսթլարըն մուպէնէթինտէն մահրում գալա իտիմ չօգ- տան պէն տէ էօթէտէ էվլատլարըմ տա աճըն- տան էօլէճէք իտիք: Վէ պու կիւն եաշայօր ի- սէք Ալլահըն մէրհամէթինտէն տիր: Գրիստո- սըն իչինէ խըտմէթ էթմէք իմթիյազընտան մահ րում իսէք աէ, էկէր էօլիւմիւմիւղ իլէ Անա խըտմէթ էթմէլի իսէք օնա տա հաղըր ըզ: Ձէվ- ճէմ վէ էվլատլարըմլա պէրապէր Գրիստոս ի- չիւն էօլմէյէ տէ հաղըր ըզ: «Հէր կիւն, պօղադ- լանաճազ դօյունլար հիսապընտա իղ»: Եինէ տէ «նէ էլէմ, նէ միւղայազա, նէ աճըլք, նէ չըպ- լաղըլք պիղի Գրիստոսըն մուհապպէթինտէն ա- յըրամազ: Ալլահըն մուհապպէթի րուհումը իհ- րազ էտէր: Ստեփաննոսըն տեսարանը կէօղիւմ էօնիւնտէ տիր: Վէ Սէմատան պիր տիլէյիմ վար քի Միւթէալըն մուգատտէսլէրինի էրիտէն պու աշվալտան ազատ օլուպ՝ Ալլահըն էվլատլարը- նա միւնքէչիֆ օլաճազ խէլասա միւլհազ օլա- պիլէյիմ:

Եաղընտա չու մէնֆատան ազատ օլմազ իւմիտ էտիյօրըմ: Լաքին օ հալտա պէնիմ եօլ- ճուլուք մէսարիֆինի թէտարիքէ մուգթէտիւր տէյիլ իմ: Եինէ տէ Ալլահ հէր շէյէ դատիւր տիր: Օ պէնի գաթլ էթսէ պիլէ, եինէ Անա ի- նանըրըմ: Ձիւրա քիմէ իւմիտ էթտիյիմի պիլիւր իմ:

Էկէր մէսէլէ սալթ պանա աիտ օլտա իտի, քէնտիմի նասիպիմէ թէսլիմ իլէ սիւքիւթ էտէր իտիմ: Լաքին աիլէմ վէ էվլատլարըմ իչիւն տիւլիւնտիւքճէ անլէրին խաթըր իչիւն սէօյլէ- մէյէ րազի օլուր իմ»:

* * *

Պու մէնֆիյէ վէ ալիլէսինէ իանէ կէօնտէրմէք իսթէյէնլէրին իանէսինի մահալինէ թէսլիմ է- տէր իղ:

ՐԱՀՆԻԻՄԱ

Վիւր. Մ. Կ. Փափագեան Լօնտրատա պու- լունտողու միւտտէթ զարֆընտա Ինկիլիզ քի- լիսէսինին պաշ րահիպի Գանթէրպըրի արքե- պիսկոպոսը իլէ Լամպէթ սարայընտա 50 տա- գիղէ սիւրէն պիր միւլապաթտա պուլունմուշ տըր: Օրատան այրըլըրքէն Արքեպիսկոպոսըն

սօն սէօզիւ «Պէն սէնին իշխն տուա արգ էթմէք տէ օլաճաղըմ» օլմուշ տըր:

Միւսմիւսիւն Յունի. Դտէ Լօնտրատան Ծըրանսայա կէշմիշ տիր:

ՄՈՒԽԱՊԷՐԱԹ

ԹԻԻԹԻԻՆ

Պու կիւնլէրտէ էրմէնի մաթպուսթընտա թիւթիւն իշմէք ատէթի մէսէլէսի հազընտա պիր միւսպահէսէ պաշլամը տըր: Ինսան թապիսթը էօյլէ տիր քի քէնտի իւզէրինէ թասալլութ էտէն գուվլէթլէրէ գարշը արա սըրա իսեան էտէք: Օնու տէֆ էթմէյէ գուվլէթի եէթիւմէք իսէ Ֆէրեատ էտէք: Պու եաղըլլէր ինսանլարըն չապալլալըն սէտասը տըր: Պիր թարաֆտան տա «Քէսէմէտիլին էլի էօփ պաշընա գօյ» Ֆէթլաւսընճա պաղըլար թիւթիւնտէ պիր ֆաղիլէթ եա ֆաիտէ կէօրմէյէ չալըմագտա տըրլար վէ թիւթիւնիւն մէնֆաաթընտան պահս էյլէտիլէր:

Մէնֆաաթընտան պահս էտէնլէրին պաշլըճա պուրհանը կէօյա թիւթիւն աղըղտաքի միգրօպլարը էօլտիւրիւր իմիշ, տիշլէրէ ֆաիտէ իմիշ, պաղը թիւթիւն իշէնլէր 70-80 եաշայապիլմիշլէր: Պու պուրհանլար եանըզ եիւրէյէ թէսէլլիտէն պաշղա շէյլէր տէյիլ տիրլէր:

180-200 տէրէճէ ի հէրարէթտէ, սիւլէյմանիլէ եա ասիտ ֆէնիք մահլուլլարընտա գօլայ գօլայ էօլմէյէն, եարըմ սաաթ գայնար սույա տայանան միգրօպլար թիւթիւնիւն տիւմանընտան էօլէճէլէր իմիշ: Միգրօպլար պուռնու իշիթսէլէր իւզէրիմիղէ կիւլէրլէր իտի: Պու գաղիլէ սահիւս օլսա տօգթօրլար ամէլիյաթ օտալարընտա 5-10 սիկարա իշէրլէր իշէ պաշլարլար իտի: Միգրօպլար թիւթիւն իլէ էօլէն սօյտան տէյիլ տիրլէր:

Չօգ եաշամաղա կէլինտիքտէ պու տաիի թիւթիւնիւն զիյանսըզ օլտուղոնու իսպաթ էթմէք: Ինսան վիճուտի հէր պիր գէհիւրէ գարշը մուգաւլէմէթ էտէն պիր գուվլէթ հասըլ էտէր: Աֆիյօնը, արսէնիքի վէ սաիր գէհիւրլէրի օն միսլի, 20 միսլի եուտուպ տայանանլար վար տըր: Եինէ տէ օնլար մուգիւր տիրլէր: Իշթէ պու սէպէպտէն թիւթիւն պաշղա գէհիւրլէր կիպի Ֆէնա պիր ատէթ, եանի մուլուքիւն տըր: Վիճուտ օնլարա գարշը մուգաւլէմէթ էտէն գուվլէթի հասըլ էտէ էտէ գէհիւր վիճուտա վէրլիմէտիլի

հալտէ օ գուվլէթ պօշտա իշտիգ գալըր վէ գարուրի պիր իհթիյաճ հալինտէ իսթէր: Աֆիյօն իշիլի վէ գօգային կիպի արղու օլունուր:

Թիւթիւնտէքի ասըլ թէհսիր էտէն մատտէ եանի նիգօթին թամ մօրֆին վէ գօգային սընըֆընտան պիր մատտէ տիր: Օնլար կիպի միւլայիմ վէ իսօշ պաշլար վէ արթըզ կիթմէք: Ինսանլար մօրֆին, աֆիյօն եա գօգային ատէթիւնէ միւլպիթէլա օլմագլըղը իշտիլիլէր իսէ տէհէթէ տիւշէլլէր: Օնլար իշիւն իսաթաիսանէլլէր վէ միւլսսէսէլլէր եաթըլմըլ տըր: Ինսանլարը օնլարըն փէնշէսինտէն գուրթարմաղա չապալլալար: Իշիլի իշիւն տէօվլէթլէր գանուլար վազ էտիյօր, միլիարլար իսարճ էտիյօրլար: Թիւթիւն իշիւն թէլաշ էտէն եօգ տըր, չիւնքի նէֆէս իլէ ալընյօր վէ թէհսիրի օնլար կիպի շէտիտ վէ չափուք տէյիլ տիր: Ամմա եափաճաղը իսարապիլէթի ահէսթէ իճրա էտէր վէ եաղալաղընը պրաղմաղ: Նիգօթին, աֆիյօն, գօգային հէմշիլէ տիրլէր: Ինսանըն ճանը, եիւրէյի օնլարըն էլլէրի իշիւնտէ տիր: Ազլ օլունմաղ հիւքմտարլար տըրլար: Ճիւմէսի տաիի հիշ լաղըմ տէյիլ իքէն իւլֆէթ իլէ զարուրէթ հալլինէ կէլիլլէր վէ գուրթուլուշ եօգ տըր:

Էվլէլա թիւթիւն քիլիլի պիր ատէթ տիր: Էլլէր, աղըզ, էշեալար, օտանըն հալասը, մասա, քեաղըտլար քիրլէնիւր, տիւմանը, գօգուսը էթրաֆտաքիլէրի թաճիգ էտէր, իքրա էթտիրիւր: Պու հալի թիւթիւն իշմէյէն էրքէք վէ գարըլարտան սօրունուզ: Մասուս պէպէլէրտէն սօրընըզ: Միլիօնլար սէս գալտըրըպ քեաշքի Ամէրիգա պուլունմայա իտի վէ թիւթիւն տիւնեայա կէլմէյէ իտի տէյու պաղըրըլար: Պուռնուն իշիւն գալղա օլմայան էվ պիր թանէ պիլէ եօգ տըր:

Թիւթիւնիւն էն պէօյիւք մաղարաթը եիւրէֆ իւզէրինէ տիր: Եիւրէյին հարաքէթի պիր թաղըմ ասպէլէր իլէ (Սիմֆէթէթիֆ նըրվզ) իտարէ օլունուր: Նիգօթին օնլարը էվլէլա թահրիք էտիպ՝ սօնրա ուլուշտուրըր, սէրիսօշ էյլէր վէ եիւրէյին ինթիլգամը պօղուլուպ՝ գանըն թապեիլի արթար: Թիւթիւն իշէնլէր արասընտա պիր թանէ քիւքիւն եիւրէյի (քօպէֆօ հարթ) տէնիլէն հալա միւլպիթէլա օլմայան պուլունմաղսըն: Նէ գատար ինսանլար վար քի եիւրէլէրի նիգամսըզ չարփար: Պիրաղ գօշտունլար եա եիւրէք պիր եէր չըգսընլար նէֆէս գըսալըր, եիւրէք չարփար: Օնլար թապիի հալտէ վէ գուվլէթտէ տէյիլ տիրլէր: Եաղընտա

հանճար ալիւ Էֆէնտի կէտի, մուսայէնէ իչլին: 46 եաշընտա, սաղլամ վիճուտը, գըրմըզը եանագլը կիւզէլ ալիւ ստէմ իտի: Մուսայէնէտէ կէօրտիւմ քի զանըն թագեիքի 220յէ չըգմըշ իտի: Սիւալ էտիպ՝ անլատում քի կիւնտէ 40-50 սիկարէթ իչէր իմիշ: Թէնպիւհ էյլէտիւմ քի սիւկարա իշմէսին, չափուք եէօրիւմէսին, աղըր իշ եափմաըն վէ սաիրէ: Վազթ ագչամ իտի: Պէրապէր եօլա չըգըպ կիւլէրէք զօնուչարազ իքի սօգազ եէօրիւտիւք, պէն Սըպուէյէ էնտիւմ, արդայա տէօնտիւմ քի քէնտիսի եօզ իտի: Օ տազիպէտէ սօգարըր սօգադտա տիւշլիպ վէֆաթ էյլէմիշ իտի: Պէն էմին իմ քի սիկարա գուրպանը իտի: Զիւնքի պաշգա հիշ ալիւ էօզիւրիւ եօզ իտի:

Թիւթիւնիւն միտէ իւզերինէ թէ՛սիւրի տա-
խի զայէթ պէլլի վէ ֆէնա տըր: Միտէ տախի
պիր թազըմ ասապէլէր իլէ իտարէ օլունուր քի
միտէյի հարաքէթ էթտիրիպ՝ սըզըւտըրարապ
հազմ էթտիրի: Թիւթիւն եանի նիդօթին՝ պու
սինիրլէրի ույուշտուրուր, միտէ հարաքէթ էթ-
մէզ, կէվէէր վէ պիր հարաքէթսիզ թօրպա հա-
լինտէ գալլը: Պու հալ տէվամ էտէ էտէ մի-
տէ կէնիշլէնիպ՝ հազմտան տուրուր: Թաամ-
լար յազըմընտան զիյատէ գաքըպ՝ էքէր, թէ-
սֆֆիւն էտէր: Մուզըրը մատտէլէր հասըլ է-
տիպ՝ գանա կէէր վէ պաշ աղըսը, չարփըն-
թը, գալֆլիք, ասապիրիք մէյտանա կէլը:
Թիւթիւն իշէնլէր աճըզըրլար իսէ պիր սիկա-
րա իշէրլէր աճլըզ կէէր: Աճլըզ կէշմէզ, լա-
քին միտէ ույուշըր: Տիւշմէնի կէօրմէմէք ի-
ջին պաշընը գումա կէօմմէյէ պէնպէր: Թիւ-
թիւն իշմէքլլիյի թէրք էտէնլէրին իշթահը ա-
ջըլըր, չիշման վէ գումվէթլի օլուրլար, չիւն-
քի միտէ թապիի հալտէ իշէր: Թիւթիւն սէ-
պէպինտն տիսփէփսիա եանի միտէ իասթասը
օլանլար փէք չօզ տըր:

Թիւթիւնիւն ազ գիյէրլէր իւզէրինէ մա-
ղարաթը պէօյիւք տիւր: Աճը տիւման ճիյէր-
լէրէ թէնէֆֆիւս օլունտուզտա թահրիք էտէր,
էօքսիւրիւք հասըլ էտէր: Պու հալ տէվամ էտէ
էտէ ճիյէրլէրտէ տաիմի պիւր նէզլէ պագի զա-
լըր: Թիւթիւն իշէնէլը արասընտա էօքսիւրմէ-
յէնէ ազ րասթ կէլլըսին: Էլլինտէ, սօգազտա,
քիլիսէտէ, իճթիմա եէրլէրիւնտէ էօքսիւրիւր:
Նէ՛ր զատար քիմսէլէր թիւթիւն եիւզիւնտէն
պրօնշիթ վէ եէրիիք կիպի իասթայրգարա տիւ-

Հար օլմուշ տըրլար, վէ պիւթիւն էօմրլէրինտէ
ճիյէրլէրի սազաթ տըր:

Թիւթիւնիւն էն պէլլի իշի պէյն վէ ասա-
պէլէր իւզէրինէ տիր: Պէյն իշտէն եօրուլուր,
աստէմ Թիթիզէնիւր, ասապի օլուր: Օնու բա-
հաթ էթտիրէճէք եէրտէ պիրազ նիքօթին իւէ
ույուչատուրը:

Պուստոլի լինել պէ՛տքն րահաթ էթմիշ օլմաղ, լա-
քին պիր դէման իշխուն սէսինը քէսէր։ Պուստէ-
սիր թամ իջկինին եալսում աֆիյոնըն թէ՛նսիրի
կիպի տիր։ Ի՛չկի իջէն տէ տէրութբինի նւնու-
տոր, հէվ պօրծլար ալածագ կիպի կէօրինիւր։
Աֆիյոն իջէնէր փատիշահ օլուրլար, թաթլը
րույալար կէօրիւրլեր։ Շու Ֆարզ իլէ քի թիւ-
թինետէ պուհալ տահա խաֆիֆ տիր, վէ եա-
վա՜հ եալաչ իծրա օլունուր։

Ինձամա պէյն վէ ասապէլէր պու հալէ իւր-
Ֆէթ փէյտա էտէր վէ պիր իհթիյաճը զարուրի
հալինի քէսպ էյլէր: Թիւթիւն իշիէյէն սաաթ-
լարճա չալըչըր վէ հիշ պիր իհթիյաճ հիսս էթ-
մէղ, լաքին թիրեաքի տիւմանը էքսիլթտիյի
կիպի շաչըրըր, իշէյէմէզ, եազամազ, օզույա
մազ օլուր: Քիսպի, լազըմըզ վէ զօր իլէ փէյ-
տա օյունմուշ պիր իհթիյաճ տրր:

Զանն օլունմասըն քի միւրայիլիք էտիյօ-
րմ: Պու սաթըրլարը հիճապ վէ մէյուսիյէթ
իլէ եազըյօրմ, չիւնքի պէն տախի պու մէլուն
ատէթէ էսիր օլմուշ իմ: Պէն տախի պու թիւ-
թիւն իչմէք իլլէթինէ միւպթէլա իմ, վէ շու
սաթըրլարը եազար իքէն պիր էլիմ սիկարատա
տըր, իրատէթ էթմէլի, թէրք էթմէլի տէմէք
գօլայ տըր: Լաքին պու իլլէթ իրատէթի տախի
զապթ էտէր: Լուղէթին թամմ մանասը իլէ իլ-
լէթ տիր:

Եկէնի կէնճէրին էլինտէ սիկարայը կէօ-
րիւր իսէմ ճիյէրիմ փարէլէնիւր, աճըր իմ, ա-
տէթա պիւր իլլէթլիյէ աճըր կիպի էսէֆ էտէ-
րիմ, լաքին չիմտի նազլը գըզլարըն վէ նազէ-
նին գատընլարըն էլինտէ կէօրիւր իսէմ Գօլօմ-
պօսա տէյիլ մօտայա լանէթ օգուրմ : «Նէ օլա
մօտա հիւքմտարը պունու էմր էթմէյէ իտի սէ-
խթէրսէ ֆիսթանլարը իքի գարըչ տաՀա գը-
սալտա իտի» տէյու քէնտի քէնտիմէ մըրըլտա-
նըր իմ :

Ա. ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ

ԹԱՊԻԹԱԹ ՄԻԻԹԱԼԷԱՍԸ — ԶԻԶԵՔԼԵՐ

Դաւիթ փէյղամպէր չօպանլըդ էտէր իքէն հէմ կիւթտիւլիւ սիւրիւլէ պապար, հէմ տէ սիւրիւլիւ կիւթտիւլիւ եէրլէրտէ թապիւթը միւթալէա էտէր իտի: «Կէյիք սու չալլարընա հասարէթ չէքէր եա Ալլահ» իպարէսինտէ՝ ալճըտան գօրգտուղու իջիւն սու չալլարընա եաղլալամալալ՝ սուսուղ գալան վէ պալլըն կէօլլէր իլէ մէգըիւր չալլարա պաղըլ անլէրէ հասարէթ չէքէն կէյիք հալաթընը էյիճէ միւթալէա էթմիշ օլտուղունու իմա էտիյօր:

«Սէմալաթ Ալլահըն ճէլալինի պէյան էտէր» տէյէրէք պալլալան մէգմուրտա՝ Դաւիթ կիճէլէյին օվաաա սիւրիւսիւնիւ կիւտէր իքէն երլաղլալը տա թէթէպպիւ էթտիյինի իսպաթ էտիյօր: 23իւնճիւ մէգմուր իսէ քէնտինին դայէթ մուղթէտիւր վէ թէճըրիպէքեար պիւր չօպան օլտուղընը վէ քէնտինին գօյունլարընը քէնտին տէն չօք էյի սիյանէթ կէօրիւլալ՝ անա իթիմատ էթտիլէրինի թարիֆ էտիյօր: Յիսուս տալի թապիւթը միւթալէա էտիլ՝ քէնտի վաղ վէ նա սիհաթլարընտա թապիւթտան թէմսիլ վէ թէշ պիւհլէր կէթիւրիւր իտի: Էքինճի թէմսիլի, հազիլ-գի ասմա թէմսիլի վէ տաղտաքի վաղը պունա շահիտ տիւր: Իշթէ մէգըիւր վաղտա իտի քի, էթրաֆընտա պուլունան դամպաղլարա եախօտ ումում չիչէքլէրէ նաղար էտիլ՝ իւմիտսիլ վէ վիէրիշան, եօրղուն վէ եիւքիւ կէօրիւնէն ճէմաաթընը Ալլահա իթիմատ էթմէյէ վէ էնտիշէ էթմէմէյէ տալէթ էտիլ՝ «Սահրանըն դամպաղլարընա պաղընը, նասըլ պէօյիւրլէր, նէ չալլընլար, նէ իիլիք պիւքէրլէր, լաքին սիլէ տէր իմ քի, Սուլթան պիլէ պիւթիւն տարաթըլէ անլէրտէն պիւրի կիպի կիյինմիշ տէյիլ իտի» տէմիշ տիւր:

Զամպաղլարա եախօտ պիլ ումում չիչէքլէրէ պաղարաղ անլէրտէ իսայիճա ճալիպ ի տիգգաթ շէյլէր կէօրիւր, հէմ տէ Փաիտէլի տէրսլէր իսթիւրաճ էտէպիլիւր իլ:

1. Զիչէքլէր կիւզէլ տիւրլէր: Անլէր, «պէմինին երլաղլարը», «Ալլահըն թէպէսսիւթլէրի» տիւրլէր: Հալա, զիյա, պուլուլթ վէ աղաճ լար ինսանլարըն հալաթը իջիւն դարուրի շէյլէր տիւր, լաքին չիչէքլէր օ տէրէճէ դարուրի տէյիլ իքէն, եինէ տէ զանն էտէրսին անլէր տիւն-եալը տահա կիւզէլ եալմաղ, թապիւթա հիւսն սաղմաղ իջիւն խալգ օլունմուշ տըրլար: Սահ-

րանըն դամպաղլարընա, չիչէքլէրէ տիգգաթ էտինիլ, նէ՝ կիւզէլ տիւրլէր: Նէ փօտրա, նէ պօյա գուլլանըլար, լաքին թապէն կիւզէլ տիւրլէր վէ հիւսն սաղարլար:

2. Զիչէքլէրին չէլիտլէրի ճալիպ ի տիգգաթ տըր: Պահար մէվսիմինտէ աթ իլէ եօլ-ճուլուղ էտէր իքէն, եախօտ պիւր չիչէք սէրկի-սինի զիյարէթ էթտիյինտէ եախօտ հաթթա պիւր չիչէք տիւքքեանընա կիթտիյինտէ հէման ու-Փաճըղ պիւր մէսաֆէտէ կէօրիւլէն չիչէքլէրին էնվալը Փիլվաղը առէմին նաղար ը տիգգաթընը ճէլալ էտէր: Հալ շու քի պիւթիւն տիւնեաաա աղալլի 80 պիւր մալիւմ չիչէքլէր պուլունտու-ղունու իշիթմէք տահա զիյատէ հալլէթի մու-ճիպ օլուր:

Ինսանի ուսթատլար ալի մաթատան պիւր գաշ եիւլ Փարղըլ չէլիտտէն զիյատէ եա-վամաղլար, լաքին չիչէքլէր ալէմինտէ զահիլ օլան թէնէվվիւ փէք դարիպ տիւր: Կիւլին 600 նէվի վար տըր, եինէ տէ իքի տանէսի պիլէ թէմաճէն պիւրպիւրինէ պէղգէմէք: Պաղը չիչէքլէրին եալընըղ պիւր եաիւրաղը օլուր, մէսէլա սարմաշըղ վէ չօգա չիչէյի (գալլ սիլի): Պաղըլարըն պիւր տալտա պիւր չիչէյի օլուր, մէսէլա եօնճա, տիկէրլէրին զիյատէ: Պաղըլար չօք ու-Փաղ օլուր, մէսէլա մէրղինկիւշ, պաղըլարը ի-սէ չօք իրի օլուր, մէսէլա դամպաղլար, պաղըլար ալըլըպ պէս պիւր կիւն եաղարլար, պաղըլար կիւնէշ սօղունճա ալըլըր վէ աղալլալըն էօրթիւլիւլ ուլուրլար, տիկէրլէր աղալլալըն, պաղըլար իսէ կիւնիւն Փարղըլ սաաթլա-րընտա ալըլըլար: Կիւնիւն հէր պիւր սաաթլըն-տա ալըլան չիչէքլէր վար տըր: Շէօյլէ քի Լի-նէոս նամ պիւր էհլի նէպաթաթ քէնտինին չի-չէքլէր պաղչէսինտէ պիւր չիչէք սաաթը եաի-վըպ՝ անլէրին ալըլմասընտան կիւնիւն սաաթլա-րընը օգուր իտի: Զիչէքլէրտէն պաղը նէվլէրի քիւլլիւլէթ իլէ պուլունուր, պիլ թիւրքիտա գօյուն կէօղիւ, եօղուրթ չիչէյի վէ լալէ իլէ սօլու օվալար սէյր էթմիշիլ: Պիւր տէֆա Աճէ-միսթանտա գրալ սէրայընա պիւր ինկիլիլ մէմուր տալէթիլ իտի վէ էօնիւնէ սօֆրա հալինտէ կիւլ եաիւրաղլարը երղըլմըլ իտի: Գիւթաթթա Անթօնիօսը տալէթ էթտիյինտէ պէօյիւք թա-ամ օտասընըն թապանընը իւշ ալաղ տէրին կիւլ իլէ էօրթտիւրտիւ վէ օնուս իւզէրինէ սէրկիլէր դօնուլուպ օթուրտուլար: Բօմալը պիւր մէլիւր պիւր թաղըմ տօթլարընը սէրայընա տալէթ էթտիյինտէ էօյլէ թէրթիպ օլունմուշ իտի քի

թափանցան աշաղը տէվամի թարդտա կիւլ վէ պէնէվէ տէօքիւլիւր իտի, օ տէրէճէ քի միւսսաֆիւրէրտէն պիր գաշընըն չիչէքլէր տէրեաւը իչինտէ հափապըլըգտան պօղուլուպ հօլտիւլիւր իւփայէթ օլունմուշ տըր:

Ձիչէքլէրին չէքլէ վէ գօգու ճիհէթիլլէ ֆարգլարընը միւթալէա էթմէք դայէթ ճալիպ տիր. պաղըլար գատէհ կիպի, տիկէրլէր չանաք չէքլինտէ, պաղըլար եուփարըլաք, տիկէրլէր պօրու, խօնի եա եիրէք չէքլինտէ: Գօգուսու օլմայան չիչէք փէք աղ տըր. մէսէլա եըլուղ չիչէյի (տահիլա) կիւզէլ պիր չիչէք իսէ տէ գօգուսու եօգ տըր վէ տիւնեանըն պիւթիւն ալիմլէրի օնա գօգու վէրէմէղլէր:

Պիր աղ տա չիչէքլէրտէն տէրսլէր ալմազա չալըչալըմ:

1. Ձիչէքլէրտէն դանաաթ հօյրէնէլիմ: Պաղը չիչէքլէր էվլէրտէ եա չիչէքլիսանէլէրտէ տիկէրլէր պաղ պաղչէ, թարըլա եա պէյապանտա պէօյիւրլէր: Պաղըլարընը հիչ կէօրէն, թօփըլայան օլմաղ, գուրուլուպ զէվալ պուլուլըլար, տիկէրլէր իսէ փատիչահ սէրայլարընը, եալսօտ գըրալիչա եա միլիօնէրլէրին կէօքսլէրինի թէգեին էտէրլէր, պիրի պիր գըրըլ, էսքի ֆինճանտա, տիկէրի իսէ ալթուն քեսսէտէ պէօյիւր: Պիր աղ թօփըլաք, զիյա վէ բուլթուպէթ անլէրին պէօյիւմէսի, աշըլըպ բաիհա սաշմասը իչիւն քեսֆի տիր: Անլէր իսալիգին քէնտիլէրէ վէրտիյի մէվգիյէ բաղի օլուպ օլ մէվգիտէ եաշար վէ խըղմէթ էտէրլէր:

Բիւփայէթ օլունուր քի Յիսուս պիր տէֆա եօլմուլուք էտէր իքէն բահաթլանմաղ իչիւն պիր եէրաէ օթուրտու: Եօրուլմուշ օլուպ ալաղըլը սըճաղ գուլմտան եանըյօր իտի: Օթուրտուղու մահալաէ ալաղըլը եանընտա պիր թուլթամ եօսուն վար իտի քի Անըն ալաղըլընա սէրինլիք վէրտիլէր: Յիսուս օնա պէրէքէթ օղուլուպ՝ «էյ քիւչիւք նէպաթ, պու եա պանտա, չէրէֆսիլ թարդտա պէօյիւտիւլիւն իչիւն չէքվալանմա, սէն պանա էյիլիք էթտին վէ իւճրէթիլինի ալաճաղսըն» տէտի: Պունու տէմէսի իւղէրինէ եօսունուն օրթասընտա պիր կիւլ մէյտանա կէլտի: Ֆիլ վաղը չօգ տէֆա կիւլիւն տօմրուճաղ վէ տալլարը էթրաֆընտա եօսուն պիթէր: Հալինէ բաղի օլ վէ խըտմէթ էյլէ:

2. Ձիչէքլէր պիպէ իթիմատ հօյրէտիրլէր: Տէյիլ մի քի չօգ չիչէքլէր քէնտի պաշլարընա պրաղըլմը, եապանտա, գըրտա պէօյիւրլէր,

անլէրի դալըրան տա օլմաղ: «Նէ չալըչըլար, նէ իփիլք պիւքէրլէր»: Լաքին սէմալաթտա օլան փէտէր անլէրի դալըրը. կիւնէչի, եաղմուրու, չիյի վէ բիւզկեար օ կէօնտէրի, կիւնէչ չօգ սըճաղ օլտա եա գըրաղը էնսէ, բիւզկեար չէտիտ օլտա եա եաղմուր եաղմաղտա նէ եափաճաղը տէյէ դալըլ էթմէղլէր. «Սահրանըն դամպաղլարընա պաղընը»... զիրա սէմավի փէտէրինիլ պիլիւր... հէր կիւնէ քէնտի տէր տի քեսֆի տիր»:

Պիր տէֆա ինկիլթէրրատա քէթէն մահսուլը ճէթիլմէմիչ իտի վէ պու սէպէպտէն չօգ ֆապրիգալար տուրմուշ վէ ամէլէ իշսիլիքտէն միւղթարիպ օլույօրլար իտի: Ձարուրէթ սօն տէրէճէյէ վարմըչ իտի: Պիր բուհպան պիր ըլղատըն էվինի գիյարէթէ կիթտի վէ անլէրին հալինի սուալ էթտիլինտէ ֆաղիւր ամէլէ ճէվապէն, «Օլանըմըլըն քեսֆիէսինի սաթըլ եէտիք, վէ չիմտի աճըլգտան էօլմէյէ մահքիւմ պիր հալտէ պուլունուլօրըլ» տէտի: Բուհպան չըպլաղ օտայա պաղըլ՝ «Պիր թէք չիչէյինիլ գալմըչ, օ սիղէ պիր գաշ չիլին կէթիլիւր» տէտի: Իսթիյար, ֆաղիւր ամէլէ կէօղլէրի եաշ իլէ տօլարաղ, «էֆէնտի, օ չիչէյի սաթամաղըլ, օ պիղէ տաիմա մուգայադատա թէսէլլի օլմուշ, հէր սապահլալըն անըն կիւզէլ պէօյիւմէսինէ վէ տօմուրճաղլարընա պաղըլ պարէթ ալըր ըլ, վէ պու չիչէյի ունուլթմայան Ալլահ պիղի տալի ունուլթմայաճաղ տըր տէյու տիւչիւնիւր վէ իթիմատ էտէրիլ» տէտի:

3. Ձիչէքլէր ֆաղիլէթ վէ էվսաֆ ը հասանէ թէչպիհիլէրի տիրլէր: Ամէրիգանըն 48 էյալէթլէրինտէն չօղլարը պիրէր չիչէյի քէնտիլէր իչիւն ալամէթ սէչմիչ վէ էօյլէ թանըմը տըրլար: Մէսէլա Նիւ Եօրգ հիւսն, թէմիլլիք, նաղիլիք վէ խօշ բաիհասը իչիւն մէչհուր օլան կիւլիւ, Ուիսգանսըն՝ հիւմիյէթ, լէթաֆէթ վէ նաղիք բաիհասը ճիհէթիլլէ մէչհուր օլան պէնէմէչի, Գալիֆօրնիա՝ ալթուն բէնքի լալէյի վէ Օհայօ՝ գըրմըլը գարանֆիլի պիրէր ալամէթ սէչմիչ տիրլէր: Գէզալիք ումում Ամէրիգա էհալիսի վալիտէլէր կիւնիւ օլան Մայիսին իքինճի կիրակիսինտէ վալիտէլէրէ պէյաղ դարանֆիլ հէտիյէ էթմէյի ատէթ էթմիչ տիրլէր: Մէզքիւր չիչէյին պէյաղ բէնիլ վալիտէ իֆֆէթիլի, անըն ուղուն վաղըթ եաշամասը վալիտէյէ մախսուս սատաղաթ բուհունու, անըն խօշ բաիհասը վալիտէնին տէրին մուհապպէթիլի, անըն չէքլի վէ ումում կէօրիւնիւլի իսէ

վալիտէնին հիւանդանոցէն իմա հէմ իւթար էտէր: Խառնա տօսթլարըմըզը զիյարէթէ կիթտիլիմիզ տէ անլէրէ չիչէք կէօթիւրմէք նէ խօշ վէ մանա- տար պիր առէթ տիր: Անլէրին փարլազլըզը խասթայա իմիտ վէ սէվինճ, բաիհասը զիյա- րէթ էտէնին իշթիրաքընը իմա էտէր:

Զիչէքլէր Խալիզին թէպէսսիւմլէրի տիր- ւէր:

ԿԱՐԱՊԵՏ ՔԵՇԻՇԵԱՆ

Նիւ Եօրգ

ՄԻԻԹԵՆԷՎԱԿ

ՊԵՅՐՈՒԹՅԱՆ

1929 սէնէսի Շարգը զգարիպ իշիւն սիյասէ- թէն փէք մուհիմմ պիր սէնէ օլմուշ տուր: Ամէ- լէ Փըրզասընըն ինկլիզ հիւքիւմէթի պաշընա կէչմէսի, Մըսըրտա, Իրազտա իթթիլիսազ էյլէ- տիյի եէնի մէսլէք՝ պիւթիւն եազըն շարգտա, հիւրըրիյէթ վէ իսթիզլալիյէթ թարաֆտարս- նընա եէնի չէվզ վէ իւմիտլէր վէրմիշ տիր: Մը- սըր քեամիլ իսթիզլալիյէթէ տօղրու մուհիմմ պիր խաթվէ տահա աթըյօր: Իրազա 1932տէ մուլթարիյէթ վէ ձէմիյէթ ի ազվամա գապուլ վատ էտիլտի: Հինտիսթանա պիլէ Մազտօնալտ գապիւնէսի մուլթարիյէթէ տօղրու մուհիմմ վատլարտա պուլունտու: Ֆիլիսթին վուզուա- թը տա սիյասէթէն փէք մանատար խտի: Պու վազալարըն թապիի Սիւրիա էհալիսի վէ հիւ- քիւմէթի իւզէրինէ տէ մուհիմմ թէէսիւրի օլ- տու, օլույօր: Սիւրիա ուսուլ ի իտարէսի տա- հա սօն չէքլինի ալմամըշ տըր: Մանտաթէր օ- լան Ֆրանսըզ հիւքիւմէթի փէք ճիտտի սուրէթ տէ պու մէսլէյի միւթալաա էթմէքտէ տիր: Սիւրիա սէր գօմիսէրի Միւսիւ Փօնսօ, փէք միւտէպպիր, պունուլա պէրապէր փէք սիւ- քիւթ, իհթիյաթլը պիր դաթ օլուպ՝ արիզ ու ա- միզ պու խուսուստա թահգիզաթտա պուլուն- մազտա տըր: Հէր քէս մէրազ իլէ սէր գօմիսէ- րին էֆքեարընըն իղհարընա պէքլէյօր: Թէրէտ տիւտ վար, զանն էտէրսին:

Էրմէնի մուհաճիւրլէր գէմփինին տաղըլմա- սը եալաշ եալաշ տէվամ էտիյօր: Մահալի հիւքիւմէթ պու պապտէ միւսաատէլի պուլու- նույօր: Օլ սէպէպտէն տաղըլանլար գօրգուլ- տուղու գատար գահմէթ չէքմէյօր, եինէ տէ պու եօլտա խալիճէ սէֆալէթ վար: Քէմփտէ օլան քիլիսա վէ մէքթէպ պինալարը տա գալ-

տըրըլաճադ, օլ հալտէ տաղըլան էհալի իշիւն քիլիսա վէ մէքթէպ էպինիյէսի թէտարիքի շիմ- տիտէն էհալիյի էփէյի իշղալ էտիյօր: Խարիճ- տէ, խուսուսա Ամէրիգատա Հայաստան իշին (մէսէլա Նուպարաչէն) էրմէնիլէրին կէնիլ կէ- նիլ փարալար վէրտիլինի, Հայ Բարեգործա- կան իշիւն էյի մէպլաղլար ճէմ օլտուղունու, Երուսաղէմտէ քիւթիւպիսանէ, եա վանքա իա- նէ եօլու պէօյիւք մէպլաղլար իհտա օլունտու- ղունը, Սիւրիանըն 120,000ի միւթէճալիզ, պէօ յիւք գըսմը մալիյէճէ կիւճ պէլա ալազտա տու բապիլէն էրմէնի մուհաճիւրլէրի օգուտուլա- րընտա, իշիթալիլէրինտէ, պօյունլարընը պիւ քիւպ աճապ պիզ՝ Հայիլըն էօյէ օղուլլարը մը իզ տէյու տիւշիւնմէքտէն քէնտիլէրինի ալմամայօր լար: Տօղրուսու Սիւրիա էրմէնի գօլնիսի պին պիր տիւրլիւ իհթիյաճը, խուսուսա մէքթէպ- լէր վէ քիլիսալարճա Նօգսանլարըլա, խարիճ- տէքի խալիսա էրմէնիլէրին զիյատէ իշիլ- րաքը հիսսի վէ մուսվէնէթինէ միւլթահազդ տըր: Պու կիւնլէրտէ Անատօլու իշէրիսինտէն կէլմէքտէ օլան եէնի մուհաճիւրլէր իշիւն տէ խուսուսի իանէյէ լուզում վար: Պունլարտան պինի միւթէճալիլիզի էլան եէթիւմիշ վէ 4-5000 գատարը տա եօլտա տըր: Միւսիւ Փօնսօ պու մուհաճիւրլէրին պիլա միւշքիլաթ Սիւրիա հու- տուտունա գապուլինէ միւսաատէ էթմէքտէ տիր: Շու հալտէ Սիւրիա պու կիւն եուրտուպ էրմէնիլէրէ գապուլարընը կէնիլէն աչան եալը- նըզ տիյար տըր: Սիւրիա էրմէնիլէրի տէ պու փէրիչան միլլէթտաշլարընը շու գըշըն օրթա- սընտա գապուլ իշիւն էլլէրինտէն կէլլէնի մու- հապպէթլէ եալիւրլար: Իքի էքմէքլէրի վար իսէ պիրիսինի, իքի գաթ էլպիսէլէրի վար իսէ պիրինի վէրմէյէ հազըր տըրլար: Պուրա էր- մէնիլէրինին Մալէգեանլարը, Տիկին Պօյաճեան լարը, Գէորգ Մեարոպլարը վէ սալիլէրի եօզ քի, տիյար տիյար կէզիպ իանէ ճէմ էթսինլէր: Պու կէնճ, տինճ միւթէչէպպիս, կէօնլիւ պիր փարչա պէօյիւք լաքին քիսէսի խաֆիֆճէ օլան Սիւրիա էրմէնիլիյի, պէնճէ, զիյատէ պալիթի- յար միլլէթտաշլարը թարաֆընտան զիյատէ իշ թիւրաքը ը հիսսէ միւլթաճ տըր: Կէրէք Սիւրիա եէրլի էհալիսինին, խուսուսա Ֆրանսըզ հիւ- քիւմէթինին ումում էրմէնիլիյէ տօղրու թէվէճ ճիւհիւ էվէվմ հէր գանըզ գէմանտան զիյատէ ոամիմի կէօրիւնիւյօր: Պու սէվինէճէք պիլ խուսուս տուր: Անտէն իսթիֆատէ էտէլիմ:

Զ. Ա. Պ.

ՏԻՓԹԵՐԻԱ

Տիֆթէրա Թիւրքմէտէ գուշ պողան տէնիւ-
լէն խասթալը պըր քի իւլէթէր արասընտա էն:
տէհչէթիւլէրինտէն տիր: Պու իւլէթ ումումէն
չօճուգլարա մուսալլաթ օլուպ՝ դայէթ պուլաշ
ղան օլտուղունտան չօգ տէֆա սարի հալտա
զուհուր էտէր վէ պինլէրմէ մասում չօճուգլա-
րը թէլէֆ էտէր իտի: էվվէլա պիր հէրարէթ
իլէ պաշլայըպ՝ թօնսիլէր իւզէրինտէ եա խըրթ
լաղըն եօգարը գըրմընտա պէյաղ մէշին կիպի
պիր տէրի գուհուր էտէր վէ աշնի գէմանտա վի-
ճուտ գէհիրլէնէրէք վէֆաթ էտէր: Պու իւլէ-
թէ եաղըն գէմանլարա դատար հիշ պիր չարէ
պուլունմարը իտի:

1884 թարիխլէրինտէ Ալաման տօգթօրլա-
րընտան Բիւյպղ վէ Լէօֆլէր անըն միգրօպընը
պուլուպ թարիֆ էյլէտի իսէ տէ թէտալիսի եի-
նէ մալիւմ տէյիլ իտի: 1893տէ Պէհրլինկ՝ սիրում
վասըթասը իլէ անըն թէտալիսի իլան էյլէ-
տի:

Տիֆթէրիա սիրումը աթիտէքի եօլտա հա-
ղըրանըր: Տիֆթէրիատան թուլթուլմուշ պիր
չօճուղըն գանընտան ալըպ չիշէ իշինտէ պէս-
լէրլէր: Պու գէհիրի պիր աթըն գանընա իյնէ-
լի չիրինկա իլէ աշըլարլար, վէ պիր կրամտան
պաշլայըպ հէր սէքիզ կիւնտէ արթըրարազ էն-
ճամ 300 սանթիկրամ վէրիլի: Պու հարտէ ա-
թըն գանը թէմամէն գէհիրլէնմիշ վէ աշնի վա-
զըթտա օ գէհիրէ գարըը միւտաֆաա էտմէք
օլան գուվվէթ գանտա փէյտա օլմուշ օլուր:
Պու աթըն գանընը ալըպ պիր չիշէյէ գօրլար վէ
գան փէլթէլէնտիքտէն սօնրա գալան սիրումը
ալըպ միգրօպլարընը իլաճ իլէ էօլտիւրտիւթ-
տէն սօնրա մուսայէն էօլլիւտէ ուֆազ չիշէլէրէ
թագսիմ էտէրլէր: Պիր եիւնիթ, եանի պիր էօլ-
լիւ տէմէք իլէ 300 կրամ աղըրլըղընտա պիր
կինէ փիկ տէնիլէն հայվանը էօլտիւրմէյէ քեա
ֆի օլանըն 100 միսլի թօգսին եանի տիֆթէրիա
գէհիրի անլաշըլըր: Պու սիրում աթըն գանըն-
տա տիֆթէրիայա գարըը փանգէհիր եախօտ
մուհաֆազա խըղմէթինի կէօրէն մատտէ տիր:
Տօգթօրլար խասթալըղըն մէշն իշիւն 3000 եիւ-
նիթ վէրիլէր: Խասթալըպ պաշլամը իսէ 5000-
10000 հաթթա 20 պին էօլլիւյէ գատար վէրի-
լի քի տիֆթէրիանըն գէհիրինի գարըլարան
վէ էօլիւմիւ մէն էյլէսին:

1893տէ պու սիրումըն մէնֆաաթը վէ թէ-
հսիրի իլան օլտուղունտա Պուտափէշթտէ պիր

Թըպպ գօնկրէսի թէշքիլ օլունտու իտի: Վէ հէր
թարաֆտան Ամէրիգատան տախի Տօգթ. Պիկդ
իսմինտէ պիրի կիթմիշ իտի վէ բաֆօրլարը տին
լէյիպ՝ հէման Ամէրիգայա թէշկըաֆ վէրմիշ
տիր, «Աթլարը աշըլայընը»: 1895տէ Նիւ Եօրք
չէհրի իլք տէֆա պու սիրումըն եափըլմասը ի-
շիւն 30 պին տօլար թախսիս էտիպ՝ տէրհալ
սըհհրյէ իտարէսի գանուն կէշիրտի քի սիրում
եափըլըն վէ հէր թարաֆա թէշկի էտիլին:

Տիֆթէրիա թէտալիսինտէ սիրումըն նէ
տէրէմէ իշ կէօրտիւլիւնիւ անլամազ իշիւն 1873
տէն 1928է գատար սթաթիսթիլի կէօղ էօնիւնէ
կէթիւրմէք քեաֆի տիր:

1875տէ Նիւ Եօրք էհալիսի պիր պուշուգ
միլիօն իմիշ. օ սէնէ 7190 քիշի տիֆթէրիատան
թուլթուլմըն 5000ի վէֆաթ էթմիշ:

1885տէ, էհալի 2 միլիօն օլմուշ, 4268 տիֆ
թէրիայա թուլթուլանտան 3012սի վէֆաթ էթ-
միշ: Եանի տէօրթտէ իւշիւ վէֆաթ էթմիշ վէ
100000 էհալիտէն 146սը վէֆաթ էթմիշ տիր:

1895տէ էհալի 2,868,585 օլմուշ: 0 սէնէ
15,000 տիֆթէրիայա թուլթուլանտան 3630ը
վէֆաթ էթմիշ: 100 պին էհալիյէ 126 վէֆիյաթ
նիսպէթինտէ:

1905տէ Նիւ Եօրք էհալիսի տէօրթ միլիօն
իմիշ: 13686 տիֆթէրիա խասթասընտան 1500իւ
վէֆաթ էթմիշ քի թուլթուլանլարտան տօգուգ-
տա պիրի վէ էհալիսին 100 պինինտէն 38ի վէ-
ֆաթ էթմիշ տիր:

1915տէ էհալի 5,224,585 օլմուշ: 15,279ի
տիֆթէրիա օլուպ՝ 1278ի վէֆաթ էթմիշ քի 11
տէ պիրի վէ 100 պին էհալիտէն 24 տէմէք տիր:

1926տէ էհալի 5,924,137 օլմուշ, 7531 տիֆ
թէրիատան 477սի վէֆաթ էթմիշ: Եանի 16տա
պիրի վէ 100 պին էհալիտէն 8ի վէֆաթ էթմիշ
տիր:

1928տէ, էհալիսին սայըսը ալթը միլիօն օլ-
մուշ: Տիֆթէրիա խասթալարը 10,776 օլուպ՝
642սի վէֆաթ էթմիշ տիր: Շու հալտէ խասթա
լարըն 17տէ պիրի վէ 100 պինտէ 11ի վէֆաթ
էթմիշ տիր:

Տիգզաթ օլունաճազ նօգթալար շունլար
տըր քի էհալիսին սայըսը արթտըղճա խասթա-
լըղա թուլթուլանլարըն սայըսը էքսիլիյօր վէ
կէրէք խասթա օլանլարտան վէ կէրէք էհալիսին
սայըսը նիսպէթինտէն վէֆաթ էտէնլէրին սա-
յըսը էքսիլիյօր, վէ պու էքսիլմէք սիրումըն
իսթիմալընտան պաշլայըպ՝ կիթտիքմէ իլէրի
կիտիյօր: Պու աշըպ վէ գուվվէթի իսպաթ տըր

քի «իրում» հէմ իւլէթին մէնինէ վէ հէմտէ վէ-
Փիյաթըն էքսիւմէսինէ տօղրուտան խըղմէթ
էտիյօր: Յարգ էտէլիմ քի շիմտի 1875 սէնէսի
նիսպէթինտէ խասթալը վէ վէֆիյաթ օլտա ի-
տի, օ գէման 1928տէ տիֆթէրիայա թուրուլան
լարըն սալըսը 28,760 օլմալը իտի վէ վէֆիյաթ
17640 օլմալը իտի: Շիմտի իսէ խասթալար
10,776 վէ վէֆիյաթ 642 տիր:

Սըհհիյէ տաիրէսի տիֆթէրիայա գարըն
շիտտէթլի պիր հարպ աշմըն տըր: Հէր թա-
րաֆտա աշը մէրքէղլէրի վէ թէտալի Փուր-
սաթլարը վար տըր, էհալի պիր թագըմ ահմադ
թաւազվուրլարտան վաղ կէշիպ լազըմ օլան իհ-
թիյաթը իհրա էյլէմէլի տիր:

Ա. ՆԱԳԻՍՇԵԱՆ

ԿԵԼԷՃԷՔ ՀԱՐՊ

Ինկիլթէրրա փարլամէնթ ազալարընտան
ֆէնուօրթս հէլէճէք հարպըն նէ սուրէթլէ օլա-
ճաղընա տաիր Նիւ Եօրք Թալմդտա ուզուն պիր
պահս եաղըյօր: Օնուն իտտիասընճա կէլէճէք
հարպտա մուայյէն պիր ճէպհէ խաթթը օլմա-
յաճադ, հարպ պաշլընա հալատա օլաճադ վէ
թէյյարէլէր հուտուտսըդ մէսաֆէլէրէ կիտիպ՝
չէհրլէրի խարապ էտէրէք սիվիլ էհալիյի գը-
րըպ թէլէֆ էտէրէք իհրա օլունաճադ տըր: Թէյ-
յարէլէր պիհիսապ պօմպալար, գէհիրլի կադ-
լար վէ իլլէթ ճըրմլարը իլէ հիւքիւ օլարադ
հուտուտլարը կէշիպ՝ չէհրլէրի վէ էհալիլէրի
մահվ էթտիքճէ սէնայի վէ Փապրիգալարը
թաթիլ էթտիքճէ ճէպհէտէ օրտուլար սաղլամ
հալտէ դալսա պիլէ իշէ հարալամայաճադ,
հարպը տէվլամ էտէճէք էհալի գալմայաճադ
տըր:

Կէշմիշ հարպտա Ալամանլար պու ուտուլ-
տա հիւճիւմլէր էյլէտիլէր իսէ տէ թէյյարէլէր
հէմ ազ վէ հէմ տէ շիմտիքի կիպի թէքեամիւլ
էթմիշ տէյիլ իտիլէր: 1918տէ Ալամանլար Լօն-
տըրայա 33 թէյյարէտէ 100 թէյյարէճի իլէ
հիւճմ էյլէտիլէր: Ինկիլթէրրանըն միւտաֆաա
գուվլէթի եանի թէյյարէյէ գարըն 800 թօփ
400 քէճֆ ըշըղը վէ 100 թանէ թէյյարէսի վար
իտի, քի ճէնուպ թարաֆտա տաղըլմըն իտի-
լէր: Ալամանլարըն անճադ իւշ թէյյարէսի վու-
րուլուպ տիւշտիւ, պաղիլէրի պօմպալարընը ա-
թըպ սափուշտըլար: Այնի վաղթտա տա Ինկի-
լիլէրին թօփ մուհիմմաթը վէ թէյյարէլէրին
կաղլարը պիթմիշ իտի: Էյէր Ալամանլար օ էս-

նատէ ախէր 100 թէյյարէ իլէ հիւճմ էտէպիլսէ-
լէր իտի՝ Լօնտրանըն իշի պիթմիշ օլուր իտի:
Ալամանլարըն պօմպալարը վէ սիլահլարը հա-
լա իպթիտաի վէ թէէսիւսիդ տէրէճէտէ իտի:

Կէլէճէք հարպտա էօյլէ նէվ իճաա պօմ-
պալար, գէհիրլի կաղլար վէ իլլէթ ճըրմլարը
աթըրլաճադ քի էհալիյի օնլարա գարըն մու-
հաֆադա էթմէք միւմքինսիդ օլաճադ տըր: Շիմ
տի էօյլէ կաղլար վար քի օնլարա գարըն մասքէ
գուլլանմադ Փաիտէսիդ տիր: Հուտուտլարտա
հափըլան դալլար վէ իսթիհէհամլար արթըդ
Փաիտէսիդ տիրլէր: Թէյյարէլէր կիճէ վաղթըն
տա սէմանըն հուտուտսըդ մէսաֆէլէրինտէն վէ
պիլիլէրճէ ալադ հիւքսէլէրտէն կէշիպ հէր
հանկը պիր չէհրին իւզէրինէ եէթիշէ պիլէճէք:
Պունլարը քէշֆ էտիպ՝ օրայա գուվլէթ կիտէ-
նէ գատար խարապիլէթի իհրա էտէրլէր:

Ֆրանսանըն պու կիւն 1200 թէյյարէսի մէվ
ճուտ հաղըր տըր, վէ պիր գաշ կիւն գարթըն-
տա 4000 տահա եէթիշտիլէպիլիլ: Թէյյարէ-
լէրին հէր պիրի պիր գաշ պին տօլար իլէ հա-
փըրլապիլիլիլ, վէ պիր գաշ հաֆթա թալիմ իլէ
պիր ատէմ օնու գուլլանապիլիլ: Եինէ տէ Ֆը-
րանսա պիրինճի թէյյարէ գուվլէթինէ մալիք
տէյիլ տիր:

Տահա Փէնասը թէլսիդ էլէքթրիք վէ ըէ-
տիօ իլէ իլլէյէն ատէմսիդ թէյյարէլէր վար:
Պունլար իլինտէ քիմսէ օլմայարադ իսթէնիլէն
մէսաֆէյէ եօլլանըլըր վէ օրատա պօմպալարը
վէ կաղլարը ուզադտան իտարէ էտիլէրէք պօ-
շալտըլապիլիլ: Թէյյարէ իսթէր կէրի կէլին
իսթէր օրատա տիւշտիւն Փարգ էթմէգ: Շէյ-
լէ քի հարպ պաշլատըգտան պիր գաշ սաաթ
սօնրա Փարիդ, Լօնտրա կիպի պէօլիւք չէհրլէր
խարապալար վէ էօլիլէր եղընընա թահվիլ օ-
լուր: Միւտաֆաա թօփլարը վէ ըշըղլար անճադ
պաղը պէլլի մէվլէրլէրտէ գօնուլապիլիլ: Շը-
մէնտըֆէր մէրքէղլէրի, քէօփրիլէր, Փապրի-
գալար, իսքէլէլէր, վափօրլար, ճիւմէսի պու
հալաի թաիւրիպաթա միւպթէլա տըրլար:

Եէնի օրտուլար մաքինա հալինէ կէթրի-
լիյօր: Սաաթտա 30 միլ կիտէն թէնլէր եափը-
լըյօր, լաքին թէյյարէլէր տահա ուճուդ, տա-
հա չօդ, տահա գօլայ վէ սաաթտա 300 միլ կի-
տէպիլիլիլ: Օրտուլար հիւճմ էտիպ իշ կէօրէ-
նէ դատար արգատա օնլարը պէսլէյիպ՝ սադ-
լայաճադ օլան էհալի վէ Փապրիգալար մէրքէ-
լէրի մահվ օլաճադ վէ օրտուլար օրթատա փէ-
րուշան գալաճադլար տըր: Թէյյարէլէր օրտու-

ներն պիր գըսմընա զաֆիլ հիւճմ էտիպ՝ օրայա եարտըմ եէթիւմէգտէն մահվ էտէճէք տիր։ Թէյ յարէյէ գարշը օրտուլար, մաքինալը թիւֆէնկէ գարշը գըլըճ վէ սօփա իլէ հարպ էտէն վահշիւլէրէ պէնգէյէճէք տիր։

Տէնիզլէրէ կէլինտիքտէ պիր գաչ սէնէ էվ-վէլ Ամէրիգա գօնկրէսինին էմրի իլէ Աթլան-թիգ գըլըսընտա եափըլան թէճրիւպէլէրտէն անյաշըլըղընա կէօրէ հիչ պիր գըրհլը եա տը-րէանօթ թէյյարէտէն տիւլէն պօմպայա տա-յանամայօր։ Ամէրիգալըլար Ալամանլարտան ալըղըլարը Օսթֆրիսլէնտ տրէանօթը իւզէրին տէ թէճրիւպէ էյլէտիլէր, տէօրթ պօմպա իլէ զարգ օլտու։ Պօմպալար կէմինին եանընա պը-րազըլըպ՝ սու իչինտէ փաթլատը վէ տրէթ-նօթըն ալթընը տէլտի։ 35 միլիօն տօլարըլըգ պիր տրէթնօթըն թաիֆէսի մաքինա իլէ վէրիլէն հալա իլէ եաշարլար, իքի պին տօլարըլըգ պիր թէյյարէ հալալը էօյլէ գէհիլըլի կազ իլէ տօլ-տուրուլօր քի զաթէն թաիֆէ պօղուլուլօր։ Լա-քին մէսէլէ հարպ կէմիլէրի տէ տէյիլ տիր։ Թէյ յարէլէր թիւճարէթ կէմիլէրինի օ գատար գօլայ մահվ էտէպիլիլէրէր քի տօնանմա իչէ եարամագ օլուր։

Կէչէն հարպտա Ալամանլար թահթէլպահր իլէ հէման տիւլէմէնի փէրուլան էթմէյէ մու-վաֆֆագ օլտուլար իտի վէ էյէր էրքէն պաշլա-մըլ օլտալար, տէնիզլէր մուհասէրէ օլմուշ օ-լուր իտի։ Շիմտի իսէ թէյյարէ պուլըն տահա գօ-լայ վէ թէզիլէ իճրա էտէրլէր։ Կէլէճէք հարպ հայաթ մէմաթ հարպը օլաճագ վէ հիչ պիր գա նուլ վէ ահտնամէ մէտէնիլէթին սիլինիպ մահվ օլմասընը մէն էտէմէյէճէք տիր։

ՄԱԼԻԻՄԱԹԼԱՐ

Ամէրիգատա եէնի վէ թօհաֆ պիր իլլէթ զուհուր էյլէտի քի իսմինէ փափաղան խասթա-լըլը տէնիլէյօր։ Եազընլարտա պազը էվլէրէ փափաղան զուհուր հէտիլէ կէթրիլմիլ իտի։ Օ-րատա պիր իլլէթ զուհուր էտիպ՝ վէֆաթա սէ-պէպ օլուլօր։ Տօգթօրլար փսիթագօսիս թէսմի-լէ էտիլօրլար։ Նիւ Եօրք հէվալիսինտէ էօլէն-լէր 11 քիչի տիր, վէ ճիւմլէսի պիր փափաղա-նըն կէլմէսինէ ալազատար տըր։ Թօլէտօ Օհա-յօտա, Պալթիմօրտա տաիսի վուզուլաթ օլտու։ Իսվիչէրատա պու իլլէթտէն տէօրթ քիչի վէ-ֆաթ էյլէտի քի պուլըլար պիր պէրպէրին միւլ-թէրիսի իմիլէր վէ օ տիւքեանտա փափաղան

վար իմիլէ։ Ալամանիայա հէր սէնէ 300 պին փա փաղան կէլիլ իմիլէ։ Շիմտի թահգիգաթ հէր եէրաէ տէվամ էտիլօր։

Մ. Ամէրիգա իճապընտա տէօրթ միլիօն ապէր սիլահ ալթընա ալապիլիլօր։ Իհթիյաթ-լար 27 գօլ օրտուլարա թագսիմ օլուլմուշ տըր։ Մ. Ամէրիգատա տաիմի գալան պէօյիւք օր-տու եօգ տըր, լաքին կէնճլէր թա մէքթէպտէն պաշլալարագ թալիմ օլուրլար վէ իճապընտա հարպ էտէպիլիլէրէր։

ՍԻՅԱՍԻ ԽԱՊԵՐԼԷՐ

Ճէմիլէթ ի Ագվամ մէճլիսի Յուլալըն իլք հաֆթասը Ժինէվտէ քիւշատ օլուլմուլ։ Լօնտը-րա գօնֆէրանսը Յուլ. 21տէ պաշլալաճազըն-տան Ինկիլթէրա, Ֆրանսա խարիճիլէ նազըր-լարը իքի կիւնտէն գիյատէ գալամատըլար։ Մէճլիսէ Լէհիսթան միւմէսսիլի Զալէսքի ըրա-սէթ էտիլօր իտի, վէ իլք տէֆա միւթէվէֆա Շթրէզմէնի մէտհ էյլէտիքտէն սօնրա, Ալաման մուրախիասը Շիւպէրթ ճէվապ վէրտի։ Իթա-լիա միւմէսսիլլէրինէ գարշը սուրի գաստ օլուր գօրգուլը իլէ Իսվիչէրա հիւքիւմէթի փէք չօգ իհթիյաթ ալտը։ Պինա էթրաֆընտա պիրի պու-լուլմուլ քի իւզէրինտէ թապանճա թաշըլօր ի-տի։ Երուսաղէմ մէսէլէսինի ճէմիլէթ ի Ագվա-մա կէթիլմէք, հաթթա օրտա միլլէթլէր արա-սընտա օլան տալալարը օրատա հալլ էթմէք թէքլիֆ օլուլմուլ իսէ տէ մէճլիս ըլտտ էյլէտի։ Իրագ մէսէլէսի տաիսի օրատա պազըլմալաճագ տըր։ Պու էսնատէ Լահէյտէ տաիսի թամիրաթ վէ թազմինաթլար իչիւն պիր գօնֆէրանս իլէ տէվամ էտիլօր իտի։ Նէթիճէտէ Ալամանիայա թէքլիֆ օլուլման սօն Եուլնի փլանը գապուլ օ-լուլմուլ։ Ալամանլար էվիլի իթիրալ էթտիլէր իսէ տէ Ինկիլիլ մալիլէ նազըրընըն վէ Ֆրան-սա պաշ վէքիլինին գաթի թէհտիտ եօլլու իւ-թարը իւզէրինէ գապուլ էթտիլէր։ Պուլտան մատա Ավսթրիա վէ Մաճարիսթանա տիւլէն թազմինաթ մէսէլէսի տաիսի հալլ օլուլմուլ։ Կլ-րէք պօրճուլ կէրէք ալաճագըլը ֆէտաքեարըլգ էտիպ՝ պիր գարարա կէլտիլէր։ Լահէյտէ տա-իմա գալաճագ օլան տիւլնեա Մահքէմէսի տա-իսի ճիւմլէ թարաֆընտան մէտհ օլուլմուլօր պի-թարաֆ վէ պիղարագ մահքէմէ հալինտէ։ Նասըլ քի Ֆրանսա իլէ Թիւրքիա արասընտա օ-լան պիր մէսէլէտէ Թիւրքիանըն հազգը գապուլ օլուլմուլ։

Ամերիգա ընդհանուր մէջն ի միւսքերաթ վէ սախը
ճէգա գանուկարընըն միւսսախը իճրասը չարէ-
լէրինի տիւշիւնմէք իւզրէ խուսուսի գոմօսիօն
թէչքիլ էթմիշ իտի: Պու գոմօսիօն մէն ի միւս-
քերաթ գանուկընըն մալիյէտէն աուլիյէ նէգա-
րէթինէ կէչմէսինի, եէնի թախսիսաթ իլէ եէնի
մէմուրլար թային օլունմասընը թէքլիֆ էյլէ-
տիլէր: Մէսէլէ Գօնկրէսէ կէլիպ եաշլար իլէ
գուրուլար արասընտա շէտիտ միւսպահէսէլէր-
տէն սօնրա 15,000,000 տօլար թախսիսաթ իլէ
գանուկըն շիտտէթլէ թաթպիգի գապուլ օլտը:
Գուրուլար թարաֆը եքսէրիյէթ գաղանտը: Ա-
մէրիգա օրտուսընտա պու գանուկնա աքէրի պիր
էմրէ կիպի իթաաթ օլընաճազ տըր: Մէն ի միւս
քերաթ իշիւն թէչսիս օլունմուշ 25 գանուկար
պիրլէչճէք տիր:— Մ. Ամէրիգանըն կէչէն սէ-
նէ իխրաճաթը 5248 միլիօն տօլար օլմուշ տըր:
Իտիսալաթը 4400 միլիօն տըր: Տէմէք քի 848
միլիօն ֆաղլա փարա կիրմիշ տիր: Ումում թի-
ճարէթ 9549 միլիօն տըր:

Հաթթանըն էն մուհիմա խապէրի Լօնտրա-
տա պահրիյէ գօնֆէրանսընըն թէչքիլի տիր: Ա-
մէրիգատան վէ էթրաֆտան կէլէն մուրախիսս
լար հիւքիւմէթ թարաֆընտան ըէսմէն գապուլ
օլունուպ Յուն. 21ինճի կիւնիւ գրալ ձօրճ պիգ-
ղաթ գօնֆէրանսը քիւշատ էյլէմիշ տիր: Գրա-
լըն նութգու ըէտիօ իլէ էվրօփանըն վէ Ամէրի-
գանըն հէր թարաֆընտա իշիտիլմիշ տիր: Գը-
րալ խաաթալըղընտան պէրրու իլք տէֆա ըէս-
մի ճէմիյէթտէ հազըր պուլունուլար: Նուզթը
Ուօշինկթօնտա ըէիս վէ էրքեանը տինկտիլէր,
ատէթա եան օտատան կէլի կիպի իշիտիլիյար
իտի: Գրալտան սօնրա Մաղտօնալտ, Գանատա
մուրախիսսը, Ամէրիգա խարիճիյէ նազըրը
Սթիմսըն, Ֆրանսա պաշ վէքիլի Թարտիօ, Ի-
թալիա թարաֆընտան Սինեօր Կրանտի վէ ձա-
փօն թարաֆընտան սապըգ պաշ վէքիլ Վաղու-
սաքի սէօյլէմիշ տիր: Ճիւմլէսի տախի գրալա
իճթիրամ վէ շիւքրան արգ էտիպ՝ պահրիյէ ըէ-
գապէթինին գալտըրըլմասընա վէ տինեատա
հազիգի սուլհըն թէչսիսինէ արգու էթտիլէրի-
նի պէյան էյլէմիշլէր տիր: Լօնտրատա պու
նութգլար օլուր իքէն Ամէրիգա զաղէթալարը
անլէրի հարֆ պէ հարֆ եազըյօրլար իտի: Մէ-
սէլէնին զայէթ կիւն թարաֆլարը օլտուղունու
ճիւմլէսի իգրար էյլէտիլէր: իլունուսա իթալիա
քէնտի մաթլուպընտան ալա վազ կէչմէմէք-
տէ տիր: Ինկիլիզլէրա Ագ տէնիզտէ իքի տէօվ-
լէթէ միւսսովի տօնանմա սազլամաղա մէճպուր

տըր: Իմտի իթալիա Ֆրանսայա միւսսովի օլ-
մազ իսթէր իսէ Ինկիլիթէրա տօնանմասընը
տահա արթըրաճազ տըր: Օ հալտէ Ամէրիգա-
նըն իսթէտիլի թահտիտ օլամազ վէ օ տախի
արթըրմալը տըր: Պէօյիւք հարպ կէմիլէրին-
տէն վէ տրէտնօթլարտան վազ կէչմէյէ պիր ու-
մումի արգու վար տըր: Սթիմսըն Ֆրանսա իլէ
իթալիա արասընտա թէվաաթ էթմէյէ չալըշ-
յօր:— Լօրտ Թօմաս Լօնտրա թիճարէթ օտա-
սընտա նութգ էտիպ «Ինկիլիզ թիճարէթինին
արթմասը իշիւն եէնի չարէլէր գուլանըլաճազ
տըր: Հէր մէմլէքէթէ եէնի թիճարէթ միւմէս-
սիլլէրի Խօլանըլաճազ, եէնի մէթօտլար թաթ-
պիգ օլունաճազ տըր» տէտի: Լօնտրատա մի-
թինկլէր օլուլար, Րուսիատա տինէ գարըր օլան
թէատտիյէ գարըր փրօթէսթօ էտիլիյար: Սըր
Տիգընսըն ըէիս հալինտէ իլան էտիյար քի հիշ
պիր զէման տինէ գարըր պու գատար թէարրուպ
օլմամը իտի:— Հինտիսթանտա իսթիգլալ թա-
րաֆտարլարը ամէլի պիր ատըմ ալամատլար:
Կանտի հիշ պիր շիտտէթ գուլանըլմամազ թա-
րաֆտարը օլտուղու կիպի Պօմպէյտէ Հինտ վէ
Իսլամ պիրլէչիպ պիր թէչքիլաթ հալինտէ Ին-
կիլիզ լէչինտէ պուլունմուշլար տըր: Ինկիլիթէր
րա իլէ իսթիչարէ էտիպ՝ օնա կէօրէ ատըմ ա-
լընաճազ տըր:— Ինկիլիթէրա գըրհլըլարը 70-
տէն 50յէ էնտիրմէյի վստ էտիյար:— Սապըգ
Արապիսթանտա իսեան թահրիք վէ թէչքիլ է-
տէն Լօրէնա Մուսուլա եազըն Րա Վանտուղտա
իմիշ: Թիւրքլէր պունտան փէք խուլյանըյօր-
լար:— Պաղէսթինտէ Արապ վէ Գրիսթիանլար
պիրլէչիպ պիր ամէլէ ճէմիյէթի թէչքիլ էյլէ-
միշլէր տիր:— Ինկիլիզլէր Ամէրիգայա եազըն
միւսթէմլէքէլէրինտէն Պէրմուտա վէ ձալա ա-
տալարընը Ամէրիգայա սաթմազ սէօղիւ վար
տըր: Ինկիլիզլէրին օրալարտա պահրի մէրէք-
լէրի վար վէ Ամէրիգա իլէ հարպ օլմատըգճա
լազըմ օլմայաճազ տըր:

Ֆրանսա պու սէնէ վէրկիլէրտէն 264 միլիօն
տօլար գիյատէ թահսիլ էթմիշ տիր:— Սապըգ
Ֆրանսա ըէիսի 72 եաշընտա վէֆաթ էթմիշ
տիր:— Ֆրանսա Ամէրիգա օթօմօպիլլէրինէ
100տէ 90 կէօմրիւք գօյտուղու կիպի պաշա
8 հիւքիւմէթ տախի աղըր կէօմրիւք գօյմուշ
տըր:— Ֆրանսա Ագ տէնիզտէ իթալիայա ֆալպ
տօնանմա սազլամազլըղը իսրար էտիյար:—
Ֆրանսա միլլի մէճլիսինտէ Գօմմիւնիթլէր վէ
Սօսիալիսթլէր թարաֆընտան թէքլիֆ օլունան
Սիւրիատան չըգմազ մէսէլէսի թէքրարէն միւ-

պահանջէ գօնուող՝ էքսէրիէթ իւր ընտա օլունտու:— Յորդանան հիւքիւմէթի տարիքսինէ գալը օլան 60 Տիւրքի ընկալըն Ֆրանսալլա-րա թէսլիւմ էտիւմիւ տիր: Սուլթան Աթրաշըն իքի պիրատէրլէրի տախի թէսլիւմ օլտուլար: Եալընը քէնտիսի հալա գաչադ տըր: Ֆրանսաա ֆիլը ումումի իլան էտէճէք տիր:

Փափա հազրէթլէրի զայէթ ուզուն պիր Կոնդակ իէշը էյլէյիպ՝ տիւնեանըն հէր թարա-ֆընա եօլլամը տըր: Պու թամիւմ իւր Փափա մէքթէպլէրտէքի եէնի թալիւմլէրի թազպիհ է-տիպ՝ շայրտլէրէ եէնի ուլում ը թապիւրէյի վէ իվօլիւշընը թալիւմ էթմէյի թազպիհ էտի-յօր: Պունտան մատա օղլան վէ գըզլարըն պիր-լիքտէ մէքթէպլէ կիթմէլէրինի միւհլիք ատա էտիպ՝ գըզլարըն ճիմնասթիք եա պաչգա օյուն լարա կիրմէսինի մուզիրը կէօրիւյօր: Պիր թա-զըմ սինէմա մէնգարէլէրինի վէ վազաալարը տէ իլը հազգ քիլիսէնին օլտուզունու թէէյիտ տէ իլը հազգ քիլիսէնին օլտուզունու թէէյիտ էտիյօր: Պու հազգըն հիւքիւմէթտէն, հաթթա ֆամիլեատան էվվէլ քիլիսէնին օլտուզունու իտտիա էտիյօր:

Պու կիւնլէրտէ պիր Բուս տրէթնօթը վէ պիր գըրհըսը Պալթիգ ֆիլօսընտան կէլիպ Սթանպօլ պօղաղլարընտան կէլէրէք Գարա Տէ-նիդէ կիթմիւ տիր: Պու Լօղան ահտնամէսինէ գարը տըր, գիրա Պօղաղլարտա խուսուսի պիր գօմօսիօն վար տըր: Գարա Տէնիդտէ պու եօլ ի-լէ միւվաղէնէ պօղուլմուշ տըր, չիւնքի պաչգա հիւ պիր տէօվլէթին օրատա միւսալի տօնան-մասը եօգ տըր: Էն զիյատէ Բումանիա թէլաչա տիւշմիւ տիր: Գարախանըն էնգարէյէ կիթմէ-սի իւր պու վազաա արասընտա պիր ալազա վար տըր:— Բուսիատա պէշ կիւն իշլէյիպ, 24 սաաթ րահաթ էթմէք ուսուլը թէէսիս օլուն-մուշ տըր: Կիւն սէքիդէր սաաթա թազսիւմ օ-լունմուշ օլուպ՝ նէօվպէթ իւր հէր վազըթ իշ տէվամ էտէճէք տիր: Պու թէրթիպ իւր Կիրա-կի օրթատան գալըմը տըր:— Ուզրանիատա 13 Կուլազ, եանի զէնկիւնլէշմիւ քէօյիլ գըրըշու-նա տիլիւմիւ տիր:— Բուսիա եէնի գարար իւզ ըէ թէքրարէն Գօմմիւնիդմիւն էօթէ ուճունա կի-տիյօր, եանի մալ միւլը սահիպինին էլինտէն ալընաճազ, արաղի, սըզըր, տալար հիւքիւ-մէթ մալի օլաճազ տըր: Պու գօրգու սէպէպին-տէն քէօյիլ տալար վէ սըզըրլարընը սաթըյօր:— Բուսլար Մանչուրիայա հիւճմ էտիպ՝ կիր-տիլէրինտէ Գօմմիւնիդմիւ փրօփականտը եափ-

մամըշլար, պիւ աքս 300 պին տօլարլըգ ուն զապթ էտիպ՝ պէտէլինի վէրմիւշէր վէ Զին ա-մէլէյէ պիթթէմամ իւճրէթ վէրմիւշէր: Պու կի-պի մուսամէլէ Բուսլար հազգընտա չօգ էյի պիր թաաալվուր վէրմիւ տիր:

Զինտէ տէհէթլի գըթլըգ վէ խաաթալըգ տէվամ էտիյօր: Պու սէմթլէրտէ թալֆըս վէ սաիր պուլաչկան իլլէթլէր տախի չօգ թէլէֆաթ վէրիյօր: Օրալարտաքի միսիօնէրլէրին վէրտի-յի խապէրէ կէօրէ ատէմ էթի եէմէք վէ չօճու-լարը սաթմազ ումումի օլմուշ տըր: Օ սէմթ-լէրտէ իքի միլիօն Իսլամ վար իմիւ, պունլար տախի պիր թարաֆտան գըթալ էտիյօրլար:

Արնալուտլուգտա Իսլամ վէ Գրիսթիան է-հալի Գրալ Զօկունուն իտիալ էթմէք իսթէտի-յի եէնի իսլահաթլարա գարը պիրլէշմիւ տիր: Արնալուտլար էսքի ատէթ վէ ըիվալէթլէրէ փէք սըզը սարըլան պիր միլլէթ տիրլէր: Օ սէ-պէպտէն Զօկու տախի Աֆղան գրալը կիպի կիւճ լիւյէ տիւշէճէք տիր կէօրիւնիւյօր:

Արապիսթանաֆի տախիլի մուհարէպէ խի թամ պուլմուշ տէմէք տիր: Իպն ի Սուուտա գարը իսհան էտէն էլ Տալիշ Իրազա գաչըպ՝ Ինկիլիզ թէյյարէճիլէրի էլինէ էսիր տիւշմիւ տիր:

Մըսըրտա Յուն. 11տէ Մէճլիս ի Մէպուսան թէքրարէն աչըլմը տըր: Կէլէն սէնէ գըալըն էմրի իւր տաղըտըլմը իտի: Գրալ ըէսմի ալայ իւր կէլիպ նութընը Նահաս փաչա օղումուշ տըր: Նութըն պաշլըճա մատտէլէրի կէօմրիւք լէրին արթըրըլպ մէմլէքէթին իգթիսատընըն մուհաֆազասը, գըրաաթըն թէրազգըսը, թէյ-յարէ մէրքէլէրինին թէէսիսի, վէ օրտուլա եէ-նի գըսմլար զամմ օլուպ՝ թէնսիգ օլունաճաղը, ալէլիսուսուս գանուն ը էսասինին սաղլամ է-սասլար իւզէրինէ վազ էտիլիպ՝ էհալինին օն-տան իսթիֆատէ էթմէսի խուսուսլարը իտի: Նութըն սօնունտա Ինկիլիթէրա իւր տօսթլուգ տան պահա էտիպ՝ եափըլաճազ ահտնամէ մէ-պուսանէ թազտիւմ էտիլէճէյինի պէյան էթմիւ տիր:

Թիւրքիստա եէնի պիր նիգամ նէշը օլունու յօր: Ճիւմլէ Թիւրք թէպաալարընըն չօճուզլա-րը օն եաչընատէք Թիւրք մէքթէպլէրինտէ օ-գուլաճաղլար: Պու եօլ իւր Հայ, Բում վէ Եէ-հուտի մէքթէպլէրի գափանաճազ վէ էճնէպի մէքթէպլէրինէ տէ Թիւրք թէպաասը չօճուզ-լարը կիտէմէյէճէք:— Պէյն վէ սինիլ խաաթա-լըզլարը միւթէիսասըսը Մազհար Օսման պէ-

յին պէյանընա կէօրէ Թիւրքիստա ալէլիսուսուր
գատընլար արասընտա տէլիլիք չօղալըյօր: Պու
նու եէնի ուսուլ վէ եէնի հօմրիւն պիրտէն պաշ
լամասընա համլ էտիյօր: Թիւրք գատընլարը
սէնէտէ պիր Փիսթան կիյմէյէ վէ պիր չօղ լիւք
սէ ախտ շէյլէրտէն վաղ կէյմէյէ դարար էտի-
յօրլար: Էհալի իսէ չայ գահվէ եէրինէ օխլա-
մուր վէ ատա չայը իշէնէլէր:— Թիւրք Եու-
նան արասընտաքի մէսէլէլէր հալլ օլունմատը:
Գաչապ հալլինտէ կիթմիշ օլան Բումլար Թիւր-
քիստաքի մալլէրինի սաթապիլէնէլէր տիր:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԽԱՊԵՐԼԷՐ

Մարի Նուպար նամընա Հայաստանտա եա-
փըլան կէօղ խասթախանէսի իթմամ օլմուշ
տըր:— Սիւրիայա եէնի կէլէն գաղթականլարըն
սէֆալէթինի թախֆիֆ իշիւն փարիզտէ պիր
գօմօսիօն թէշքիլ օլունմուշ սըր քի իյատիսեան
Մալէգեան, փաշալեան իշթիրաք էտիյօրլար:
— Եունանիթանտան 200 գաղթականլար Մար-
սիլիայա եէթիշմիշ տիրլէր:— Մարսիլիատա 19
եաշընտա պիր որբուհի սուտա պօղուլմուշ տըր:
Ինթիհար գանն օլունույօր:— Վարնատա հոգա-
րարձու ինթիխապը հիւքիւմէթին նէգարէթի
ալթընտա իճրա օլունմուշ տըր:— Լիօնա պիր
սաաթ մէսաֆէտէ պիր քէօյտէ պիր որբ քէնտի
քէնտինի ասմըլ տըր:— Գարաիէօգեանլար Եու
նանիսթան միւհթանլարընա թէվղի օլմադ իւղ-
րէ Վեր. ձէճիդեանա 3000 տօլար եօլլամըլ
տըր:— Սթանպօլտա Նոր Լուր մուխապիրի
Բուսիա խարիճիյէ միւշթէչարը Գարախան իւն
միւլապաթ էտիլպ՝ պաղը սիւալլար սօրմուշ
տըր: Տինէ թէատտի հազգընտա տէմիշ տիր քի
պիղ տինէ, քիլիսէյէ գարըշմայըլ, լաքին պիր
քէօյիւն եա շէհրին էհալիսի կէլիպ՝ քիլիսէյի
գլիլպ եա ֆապիրիգա եափաճաղըլ տէրլէր իսէ
միւստատէ էտէրիլ: Գաղթականլար գապուլ էթ
մէտիյիմիլ սալթ էէրիմիլին օլմատըլը տըր:—
Պօսթօնտա Լուս. վէ Բող. կանլարտան իպարէթ
«Հայ Բնկերային Ծառայութիւն» իսմինտէ պիր
ճէմիյէթ թէշքիլ օլունմուշ տըր քի մահալլի
ֆուգարայա եարտըմ իշիւն տիր: Առաջնորդ
վէ պատուելի իշթիրաք էտիյօրլար:— Հալէպէ
էվվէլէր 1200 մուհաճիրլէրտէն սօնրա 500 ֆա-
միլիա տահա կէլմիշ, պունլար կիճէլէրի աշըղ
հալատա գալըյօրլար: իյասթալըգլար գաթէն

պաշ կէօսթէրիյօր: 150 քիշի վէֆաթ էթմիշ
տիր:— Թիւրքիստա եէնի էմրէ կէօրէ օրտա
գալան Հայլար տախի իսթէտիքլէրի եէրէ եօլ-
մուլուգ էտէպիլէնէլէր իմիշ:— Բումանիա-
տա Կալաքտա Թիւմուրեանլարըն մաղապաըն-
տա չալըչան Ս. Փիլիպոսեան իսմինտէ պիրի
Քրայօվատա Միհրան վէ Ստեփան Թիւմուրեան
նամ իքի պիրատէրլէրի գուրչուն իլէ վուրուպ
էօլտիւրմիւշ տիր:— Բումանիանըն Հայ մէք-
թէպլէրինտէ Պուքրէչտէ 281 շայիրտ Գէօսթէն
ճէտէ, 168 Սիլիստրէտէ, 68 Պաղարճըգտա 103,
Կալաքտա 47 շայիրտ վար տըր:— Սթանպօլտա
Արսլանեան Եպս. պաշտա օլարապ, պիր գաշ Ե-
պիսկոպոս վէ Վարդապետլէր Պատրիարքըն իս-
թիֆասընը թալէպ էտէն պիր լաիհա վէրմիշլէր
տիր: Սէպէպի Սանասարեան խանը վէ Թօգաթ-
լեան հօթէլի մէսէլէսինի էյի միւտաֆաա էթ-
մէտիյի իմիշ: Թիւրքլէր պու իքի պինայը գապթ
էթմէքտէ տիրլէր:— Եէնի կէլէն մուհաճիրլէրէ
Բարեգործական վէ խուսուսի գօմօսիօն էլպի-
սէ վէ իլաճ եէթիշտիրմէյէ դայրէթ էտիյօրլար:
— Փարիզ Հայ Թէքնիկական Միւլթիւնըն
տալլէթինի 13 միւհէնտիսլէր Հայաստանա կիթ
մէք իշիւն գապուլ էյլէմիշլէր տիր: Հիւքիւ-
մէթ 25 միւհէնտիս իսթէյօր:

Մ Ի Ի Ն Տ Ե Ր Ի Ճ Ա Թ

ՊԵՆՏ Ի ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

էվվէլա Նէ՞

Փափա Հազրէթլիլիին Կոնգակը

Եէնի Թէհնիք

ՐՈՒՀԱՆԻ ՀԱՅԱԹ

Ալլաքը Պիլմէնին Եօլլարը

Պիլ Մէնֆի վարգըմըգըն Մէքբուպընտան

ՄՈՒԽԱՊԵՐԱԹ

Թիւքիւն

ՏՕԳԹ. Ա. ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ

Թապիաթ Միւքալէտսը — Զիչէֆլէր

ԿԱՐԱՊԵՏ ՔԵՇԵՇԵԱՆ

ՄԻԻԹԵՆԵՎՎԻ

Պէյրուքտան

Զ. Ա. Պ.

Տիֆթէրիա

ՏՕԳ. Ա. ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ

Կէլէնէֆ Հարպ

Մալիւմաթլար

ՍԻՅԱՍԻ ԽԱՊԵՐԼԷՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԽԱՊԵՐԼԷՐ